

Domoljub

v Ljubljani, 14. septembra 1938

Celo 51 • Štev. 37

Denar in posojilnice

Naše posojilnice so hvala Bogu po prestani dolgi denarni krizi pokazale lep razvoj. Nekatere poslujejo že čisto normalno, druge prihajajo korakoma v redno poslovanje. Poročila se glase ugodno in poudarjajo, da je tisto silno nezaupanje, ki je poprej begalo in mešalo vlagatelje, skoraj popolnoma minilo. Veseli moramo biti, da se je znova začelo delovanje naših podeželskih denarnih zavodov in da se je ljudstvo po tako težki preizkušnji še dosti hitro umirilo.

Nezaupanje in vznemirjenje, ki je bilo med ljudstvom v tako dolgih letih denarne krize, je bilo razumljivo. Vendar moramo na tem mestu poudariti, da je najbolje izvozil iz tega položaja tisti, ki je ohranil mirno kri. Tisti, ki je zaupal našim posojilnicam kljub temu, da so morale skozi tako dolgo preizkušnjo, si je prihranil razburjenje in marsikatero škodo, ki so jo utrpeli tisti, ki so se dali po raznih nepotrebnih hujšakah zmešati. Pokazalo se je, da velja pregovor: »Zaupaj, toda vedi komu!«. »Domoljub«, ki je o teh stvareh večkrat pisal, je ljudstvu povedal polno resnico in opominjal k zaupanju in potrpljenju. Pokazalo se je, da je imel prav. Naši kmečki denarni zavodi, ki so bili vodeni pošteno in previdno, so prebili težko dobo, ko mnogi drugi veliki zavodi tega niso zmogli. Nezaupanje se je torej v glavnem poglelo, treba pa bo seveda še nekaj časa, da pridemo zopet v tiste razmere, ki smo jih bili navajeni pri posojilnicah pred zadnjo denarno krizo. Vsaka stvar ima pač svoj čas.

To priliko, ko moremo z veseljem poročati, da se razmere dobro razvijajo, porabljamo, da ponavljamo nekatere stvari, ki naj bi jih vse naši kmečki ljudje upoštevali. Čim prej bo vse ljudstvo sodelovalo zopet s svojimi res domačimi zavodi, toliko prej bodo oni v polni meri mogli razviti svoje poslovanje in toliko bolj se bo pokazala naša zavednost in naprednost.

Ponavljamo torej, da je denarna kriza bila svetovna kriza. To ni zrastle na naših tleh in ni imelo vzrokov samo pri nas doma. V glavnem je danes ta kriza povsod premagana in tudi pri nas. Nikakega pveda ni, da bi se povrnila in ponovila.

Druga stvar, ki naj bi jo vsi upoštevali, je ta-le: V vseh posojilnicah, v tistih, ki so bile pod zaščito in v tistih, ki niso bile, se vse nove vloge vedno izplačljive. Kar torej sedaj vložiš, tudi vedno lahko dvigneš. Stare vloge bodo postopoma vedno bolj proste, in upamo, da ni daleč tisti čas, ko bodo povsod popolnoma oproščene. Tisti, ki se vprašuje, zakaj niso naenkrat vse vloge oproščene, naj

pomisli, da je bilo mnogo, mnogo posojil, ki se jih tudi ne da kar naenkrat izterjati.

Tretja stvar je ta-le: Danes se mnogo govori o kmečki zavednosti in kmečki skupnosti. Pregovor: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« velja za kmečki stan kot velja za druge stanove. Zato pa bo kmet vedno potreboval domače denarne zavode. Vedno bo prišel za nega ali za drugega čas, ko bo treba posojila. Zato glejmo, da okrepimo domače kmečke posojilnice, da nam bodo te mogle takrat pomagati, ko bo sila. Ali naj zaradi nezavednosti kmečkega ljudstva kmet zopet zaide v zanke oderuhov? Ali bodo kmetu pomagali tuji denarni zavodi? Tujina je bila vedno mačeha! Mesto nikoli ni imelo polnega razumevanja za kmečke težave. Ali naj res sami nosimo svoj vrat pod jarem, ki nas žuli? Kmečki denar mora v domačo kmečko posojilnico in nikamor drugam!

Se o eni stvari spregovorimo, četudi ni prijetno o njej govoriti. Težko je danes komu dopovedati naj varčuje. Vsak vam pove nazaj, da nima kaj shraniti. Pa vendar ostane živa resnica, da je dolžan vsakdo skrbeti za svojo bodočnost. Čebela in mravlja zbirata za zimo, človek mora za svojo starost. Brez četa za varčnost nima noben narod bodočnosti! Četudi tedaj v kmečki hiši ni velikih vsot, tudi z malimi je treba prav postopati. Zrno do zrna pogaca, kamen do kamna palača.

V zadnjih tednih so se šasopisi mnogo pečali s Slovensko banko v Ljubljani. Ta je dajala posojila na hranilne knjižice, pa se je mnogim zgodilo, da danes teh knjižic ne morejo več dobiti nazaj in so ob visoke vsote denarja. Banka je danes zapečatena, njen glavni vodja pa sedi v zaporih in čaka obravnavo. Ta zgodba ni osamljena. V zadnjih letih smo imeli že mnogo podobnih primerov. Čudovito je pri nekaterih ljudeh, da zaupajo laže in prej zgovornim tujim agentom iz mesta kot pa domačim ljudem in domači posojilnici. Ali res še vedno velja pri nas tujec za neko višje bitje kot domač človek? Vse te skušnje, ki so jih napravili naši ljudje po voj-

ni, naj bi že vendar naučile naš narod, da zaupa v svojo lastno moč in svojim lastnim ljudem. Zgodba o Slovenski banki uči, kaj je mesto za kmeta.

Druga zgodba, ki priča o naši nezavednosti, je ta-le: Neka kmečka hiša je v dobi krize dobila visoko vsoto denarja. Domači posojilnici ga niso zaupali. Nesli so ga v bližnje mesto in dali spraviti brezobresno enemu tamkajšnjih trgovcev. Še danes leži ta denar pri tem trgovcu, ki se kmetu lako smeje v pest. Naj je trgovec ta denar nesel v bližnje mestno hranilnico ali naj ga uporablja za svoj obrat, njemu nese obresti, kmetu pa nič. Ali je to kmečko hišo posojilnica kdaj ogoljufala? O oderuštvi trgovcev pa je bilo slišati že dovolj. Ali naj res zaradi sladkih besed vse zaupamo tujcu? Ali ne priča ta zgodba o čudoviti nezavednosti, da ne rečemo neumnosti posameznih ljudi? In ta zgodba ni osamljena.

In še tretjih se dotaknimo, to je onih, ki več zaupajo svojim skrinjam kot posojilničnim blagajnam. Ni tedna, da ne bi slišali o tatvinah. Nepréstano se ponavlja zgodba, da tatovi odnesejo lepe tisočake ljudem, ki so skoraj sosedje posojilnice. Če bi ta denar nesli v posojilnico, bi jim nesel celo obresti. Če se spravijo tatovi nad posojilnico, ne zgubi nihče ničesar. Tudi posojilnica ne, ker je zavarovana. Tudi te žalostne zgodbe, ki jih je toliko, nepréstano vpijejo o nezavednosti naših ljudi. Nikar torej ne delajmo za tatove in ne hranimo zanje, ampak nesimo tudi male vsote v domačo posojilnico. Da, tudi male vsote! Če leže doma, niso na razpolago samo tatovom, ampak tudi domačim zapravljevcem. In iz malih vsot se zbirajo polagoma veliki zneski. Iz malega raste veliko.

Našteli smo nekaj stvari, ki bi ji radi globoko zapisali v zavest našega kmečkega ljudstva. Radi bi, da bi naš narod modro gospodaril s svojim ne velikim premoženjem. Radi bi, da ne bi noben mešan imel nikdar več prilike govoriti o neumnosti in nezavednosti našega kmeta. Iztrebimo sami iz lastnih vrst taka nespametna postopanja kot smo jih zgoraj nekaj našli. Mi ne moremo drugega, kot da povemo, svarimo in opominjamo. Na naših bravih pa je, da to v življenju izpeljejo.

Po naših taborih

Jesen je tu. Krajši in hladnejši dnevi že nastopajo. Stevilni, skoraj da preštevilni letošnji tabori so menda že vsi pri kraju. Fantje so prišli na svoje, dekleta tudi, kmetje so taborili, otroci so tudi marsikje zborovali, na narodne taborne smo hodili in se navduševali za naš narod, za lepoto naše zemlje, državi in kraljevi hiši smo vzklikali povsod.

Jaz, podeželski opazovalec, pa sedaj po že domalega vseh opravljenih taborih premišlujem in preudarjam, koliko bomo imeli čiste stega dobička od teh taborov. Ne mislim, koliko je zaslužila ob takih dneih železnica, ne koliko je odnesel avto, tudi ne, koliko so spravili gostilničarji, pač pa koliko smo mi odnesli.

Tele misli mi vstajajo po glavi:

1. Mi današnji čas vse prehitro živimo. Malo čudna bo morebiti moja beseda, resnična pa precej zelo, da mi govore in besede na taborih kar na debelo pozivamo in požiramo, premalo jih pa prebavimo. Ploskamo, da pridejo govorniki komaj do besede, prekinjamo jih z živio-klici in končano je njih in še marsikatero dejanje. Prenekateri govori so bili izgovorjeni in bodo ugasnili in bodo pozabljeni do škode. Vzemimo govor našega škofa na kmetiskem taboru pri Mariji Pomagaj. Ta govor bi zaslužil, da ga ne objavlja samo naše dnevno časopisje, morebiti še naši tedniki, — tudi »Cvetje z vrto v sv. Frančiška« ga je objavilo: ta govor bi moral priti v vsako kmetiško hišo, gotovo pa v vsako društveno dvorano, brati bi ga morali kot pastirski list po naših prižnicah, večkrat bi ga morali navajati v pridigah, postati in preiti bi moral v meso, in v kri ne samo naših kmetov ampak tudi naših delavcev in obrtnikov, zlasti pa še naših veletovarnarjev, ki so se lotili Gospodovih dni kar na debelo, in vprezajo naše delavce prav po suženjsko v nedeljsko in prazniško delo. Kaj pa so naši tovarniški in drugi delavci drugega kot sužnji kapitala in kapitalistov! Kaj pa pomeni marsiške izgovorjene tista grožnja: »Če ne prideš na delo (v nedeljo namreč ali na zapovedan praznik), si pa ob službo!« Ali ni to kakor v tistih tlačanskih duh valpetov bič! Kolikokrat se zgrajamo nad suženjstvom v Afriki! Kar evropsko suženjstvo pogledimo! In tudi njega prekletstvo. Čim več dela, tem manj denarja, tem več revščine in beraštva! Kaj povejte mi, če ni vsaka teh besedi za sto odstotkov resnična!

Tako bi moral še nekateri govor letošnjih taborov preiti v naše društvene dvorane in bi ga bilo treba tam premleivati večere in večere. Vzemimo Finžgarjevo besedo v Kamniku o ljubezni do domovine. Premalo je še med nami resničnega domoljubja. Za domovino delati, za njeno čast živeti, ne pa se samo za domovino zadirati. Več domoljubnih delavcev pa malo manj kričaveč! Naj si to zapomnijo tisti, ki ob vseh močih prilikah državi in domovini napijajo. Manj pitja in vpitja, pa več dela!

Če bi takole naše letošnje tabore izrabili, potem ne rečem in ne trdim, da bi ne bili brez koristi. Bolj na globoko! Ne samo tako, kakor pravi sveto pismo: In ga je videl in je mimo šel.

2. Pojdimo stvari do dna! Kako pa mi poslušamo govore in besede naših učiteljev in voditeljev? Preveč gledamo na to, kako kdo govori, ne pa kaj govori. Za zunanost nam je, za lupino, za jedro pa ne pograbimo. Govornika hvalimo, da je dobro govoril, da je lepo govoril, da ima lep in močan glas, da ima krasen nastop in bi ga lahko noč in dan poslušali... Da bi pa poprijeli za njegovo besedo, da bi jo v dejanje postavili, to se pa zdi marsikomu preveč. Tako ob sami zunanji praznoti besede ne pridejo do resničnega življenja. — Hočemo živeti bolj od besed nego od dejanj. Nebrečna površnost današnjih dni!

Tabori so minuli. Kje pa je delo! Delo nas še čaka. Naj bi ne čakalo predolgo!

Docent dr. Ivan Matko

specijalist za notranje bolezni in šef internega oddelka ordinira v Ljubljani, Gledališka ulica 4 od 1/11. do 1. in od 2.—4. ure popoldan.

18.000 ljudi je pozdravljalo voditelja slovenskega naroda

Kraški so bili letošnji tabori slovenskega ljudstva, vendar je neizpodbitno, da je bil zbor slovenskega naroda v nedeljo 11. septembra med veličastnimi najveličastnejši, tako po ogromni udeležbi, kakor tudi po pristni domačem navdušenju. Do 18.000 ljudi, največ iz Slovenske krajine, se je zbralo v Črensovcih, da pokaže svojo zvestobo do slovenskega naroda in Jugoslavije. Na tabor je prispel — viharo pozdravljen — tudi voditelj slovenskega naroda dr. Korošec, ki je povedal med drugim tudi tole:

Nekateri mislijo in trdijo, da smo mi slovenski JRZ-ovci pričeli s svojimi tabori in govori nekako volivno borbo. Daleč od cilja! Kdor tako misli, se zelo moti. Mi ne stojimo v volivni dobi. Tabori nam ne služijo za volitve, četudi to ne bi bilo nič hudega, tabori nam služijo, da vsemu svetu dokažemo svoja narodna in domovinska čustva, da pred vsem svetom priznamo svojo slovensko in jugoslovansko zavednost ter da izjavimo vsem in vsakemu svojo zvestobo in vdanost našemu kralju in vsemu kraljevskemu domu. Te tabore prireja naša stranka JRZ sama oprta na svoje lastne ljudi in moči, to pa zato, ker nečemo in ne moremo skupaj sedeti z našimi starimi ovaduihi, ki so nam opljuvali našo vdanost do države, do naroda in do Cerkve, nečemo pa tudi skupaj sedeti z mednarodnimi brezbošniki, brezdomovinci in prekurbi. Mi pa smo, hvala Bogu, tudi močni in številni dovolj, da sami lahko prirejamo tako veličastne narodne in državljanske prireditve, kakor so naši tabori.

Slovenska krajina je, kakor že ime samo kaže, slovenska zemlja. Imamo pa na tej zemlji tudi nekaj tisočev Madžarov, po letopisu 1907, a Slovencev je 83.110. Toda teh Madžarov mi ne pritiskamo, ampak jih upoštevamo. Mislim, da se noben Madžar, ki živi pri nas v Jugoslaviji, ne pritožuje in ne more pritoževati. Mi smo polni obzirov do narodnih manjšin in izpolnjujemo njih upravičene želje.

Proč s sovraštvom in surovostjo

Pri telovadnem nastopu v Dolu pri Ljubljani je povedal ban dr. Natlačen tudi tele značilne stavke:

Dragi fantje! Draga dekleta! Pozdravljam vas kot vaš prijatelj, a tudi kot ban in predstavnik najvišje državne oblasti v naši banovini. Storim to zaradi tega, da vam s tem izkažem javno priznanje za vaše delo, ki je velike vrednosti in važnosti za narod in za državo. To se je pokazalo na nedvoumen način letošnjo spomlad ob priliki znanih dogodkov ob naši severni meji. Med našimi ljudmi, ki so zrasi v društvi, včlanjenih v Prosvetni zvezi, ali ko so se udeleževali v bivši orlovski organizaciji, kakor tudi med našo mladino, ki je organizirana v fantovskih odsekih in dekliških krožkih, tedaj ni bilo nikakega kolebanja, nikake nejasnosti v presojanju položaja in orientacije; iskali niso niti navodil o tem, kakó se jim je za držati. Samozavestno in s dostojanstveno mirnostjo so ostali trdno usmerjeni tako, kakor se to zavednemu Slovincu in zavednemu Jugoslovancu spodobi. Lahko rečem, da se no-

Mi pa imamo svojo kri tudi onkraj jugoslovansko-madžarske meje, in to Slovence, Hrvate in Srbe, torej sestavne dele celotnega jugoslovanskega naroda. Te krvi ne zatajujemo in je kot čisti nacionalisti tudi ne moremo zatajiti. Naj govore številke: Slovencev je na Madžarskem 6087, Bunjevcev in Šokev 150.312, Srbov 6078, tako da je jugoslovanskega rodu v Madžarski nad 160.000 duš.

Ti naši bratje v manjšini si želijo isto, kar želijo Madžari v Jugoslaviji zase. Obojestransko upoštevanje teh želj bi nedavno sklenjeno prijateljstvo samo utrdilo in potem bi bila Madžarska še bližja mirotvorni činiteljici Male zveze.

Vase glasilo, vaš časopis »Novine Slovenske krajine« od 4. septembra, je navedlo lepo število razlogov, zakaj ste sklicali današnji tabor. Iz teh razlogov, ki jih navaja vaše glasilo, se razvidi, kako ste veseli, da vam je sedaj v Jugoslaviji omogočeno, da se v popolni svobodi lahko poslužujete milega materinega jezika v cerkvi, šoli, uradu in vseh povsod. Razen tega neprislusno in iskreno priznavate, da niste v stotini let prej dobili toliko pripomočkov za svoj narodni in kulturni razvoj kakor v teku 20 let, odkar ste sinovi in hčere velike Jugoslavije.

Še dva razloga, ki sta navedena v »Novinah« za obhajanje današnjega tabora, to je hvaležnost, da vas je Bog rešil boljše življenje in hvaležnost za 25 letno delovanje »Novine«. — Časi, ko so tudi pri vas kakor po vsej Madžarski zavladaile boljše oblasti, se bližajo. Zato si jih tudi nihče več ne želi namaj. In bodite mirni, oni se tudi več ne vrinejo, kajti Jugoslavija skrbno bdi nad tem, da se pri nas vse razmere razvijajo mirnim putem. Jugoslavija je dovolj močna, da na svoji zemlji ohrani red in mir.

Popoldne je bil telovadni nastop, ki je sijajno uspel. Mnogi so se proti večeru razšle, polne navdušenja za bodoče dni.

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Dobro in poceni

kupite vsakovrstno oblačilno blago pri staroznani manufakturni trgovini

Janko Češnik

Ljubljana, Lingarjeva ulica 1.

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALA

Podpisani se zahvaljujem Upravi »Domoljuba« v Ljubljani za požarna podpora 1000 din, ki mi jih je po skupnem uradu v Stopičah poslala Uprava »Domoljuba«, ker mi je kot rednemu naročniku požar uničil hišo. Ta tisočak je bila edina pomoč v nesreči, ker drugje nisem bil zavarovan. Ostal bom zvest naročnik »Domoljuba« in tudi drugim ga bom priporočal.

Stopiče pri Novem mestu, 4. sept. 1938.

Matija Bukovec,

Sela pri Zajčjem vrhu št. 17.

OSEBNE VESTI

o Z redom cv. Save III. stopnje je odlikovan stolni kanonik Alojzij Stroj. Gospodu, ki ima velike zasluge za rokodelsko prosveto in vzgojo obrtnega naraščaja, iskreno čestitamo tudi mi!

o Idrja je dobila novega dekana. Naslednik nepozabnega msgr. M. Arka je postal msgr. Lojze Filipič, župnik in dekan v Grgarju. Ko novemu idrijskemu dekanu čestitamo na odličnem, a težavnem novem mestu, moramo s priznanjem pohvaliti pravično zadržanje rudniškega oblastva.

o 60 let že služi pri Zarnikovih na Krtni Rotija Požar. Delu slava, delu čast!

o 80 letnico rojstva je praznovala oni dan Homcova mama Marija Seljak iz Zirov. Na mnoga leta!

o 80 letnik je postal Ivan Ločniškar za Bezigradom v Ljubljani. Bog živi jubilara še mnogo let!

o Zlate poroko sta obhajala Ivana in Lovro Tršar v Logatcu. Kol'kor kapljice, tol'ko let!

o Upokojen je ban primorske banovine dr. Josip Jablanovič.

DOMAČE NOVICE

d 700 letni jubilej obstoja je zraznovala 8. septembra prošnja v Dravogradu.

a Slomškov prosvetni dom so blagoslovili in izročili vzvišenemu namenu 4. septembra v Selnici ob Dravi. Navzoč je bil med drugimi odličnimi osebami tudi mariborski podžupan Žebot, ki je govoril o prosvetnih domovih kot naših ljudskih vseučiliščih. Z državno himno je bila lepa slovesnost končana.

d Zadruga šola v Ljubljani. Prvi in drugi tečaj Zadruga šole se začne 17. oktobra.

sovraštvo, učite strpnost in zatirate mržnjo. Zavedate se, da se z zagrizenim sovraštvom do drugih organizacij in do ljudi, ki ne pripadajo vašim vrstam, da se z izzivanjem in surovostjo, s tuljenjem in žvižganjem po ulicah, kar smo na svojo veliko sramoto te dni doživeli, ne gradi veličina države. Vredno gesto vseh organizacij, ki hočejo res uspešno služiti državi in dinastični misli, mora biti: proč s sovraštvom, proč s surovostjo! Namesto sovraštva in surovosti mora zavladati v vseh ustanovah, ki se hočejo prištevati med državotvorne, duh medsebojne strpnosti in plemenitosti. Ob teh mislih vas, dragi fantje in draga dekleta, pristržno pozdravljam z vašim lepim pozdravom: Bog živi!

Prošnje na Zadruga zvezo je treba vložiti do 26. septembra. Vsak prosilec naj se oglasi pri domači zadrugi za priporočilo. Vsa pojasnila daje Zadruga zveza v Ljubljani.

d Novo krasno šolsko poslopje so blagoslovili 8. septembra na Homcu pri Kamniku. Ban dr. Natlačen je pozival učiteljsstvo, naj svoje mišljenje in delovanje spravi v sklad z mišljenjem slovenskega ljudstva, da ne postane tujec med narodom.

d Nov prosvetni dom so blagoslovili te dni na Ljubnem v Savinjski dolini. Ban dr. Natlačen je lepo pozdravljen govoril o veri v Boga in o ljubezni do naroda in države. Popoldanski telovadni nastop je gledalo nad 2000 ljudi.

d Krasen mladinski tabor je bil v nedeljo 11. septembra pri Sv. Križu zraven Rogaske Slatine. Zborovanju je prisostvovalo nad 2500 ljudi, popoldansko telovadbo pa je občudovalo nad 3000 prijateljev naše katoliške mladine.

d Tudi v Dobrni so se ono nedeljo postavili. V zastave, zelenje, cvetje in slavoloke odeta je sprejela Dobrna katoliške taborjane. Ljudstvo je bilo navdušeno nad lepo prireditvijo in mladini hvaležno.

d Pri zaprtju ali pa pri mošnjah v prebavi vzemite jutraj na teče kozarec naravne »Franz-Josel« vode.

d Lepo prosvetno prireditev so imeli 4. septembra v Bogojini v Prekmurju. Predvečer je bil posvečen spominu mož, ki so se žrtvovali za katoliško prosveto v Bogojini, zlasti rajnemu g. župniku Iv. Bašu. Na nedeljske slavnosti se je zbrala več tisočglava množica. Mogočen sprevod je krenil k sveti maši, nato pa je bilo zborovanje, kjer so govorili poslanec dr. Klar, župnik Klekl in ban. svetnik Bajlec. Popoldne so fantje in dekleta priredili lep telovadni nastop.

d Denar nam ponujajo. Casopis »Jugoslovanski Kurir« poroča, da je skupina angleških bank ponudila Jugoslaviji večje posojilo. Gre za isto bančno skupino, ki je dala posojilo tudi

Močni beli
zobje brez
zobnega
kamna!

Sargov

KALODONT

proti zobnemu kamnu

Turčiji. Pogoji bi bili za Jugoslavijo lažji kot za Turčijo. Naša vlada se še ni odločila, ali sprejme porudbo, vsekakor pa se želi pogajati z omenjeno bančno skupino naravnost, to je brez posredovalcev.

d Ne govorite samo »Kmet je steber države«, ampak dajte mu tudi, kar mu gre. Ne pustite, da bi zgaran »steber države« umiral brez potrebe v premajhnih in nezadostno urejenih bolnišnicah! Odpravite takoj neznosne razmere zlasti v ljubljanski bolnišnici!

d Banovinske elektrarne bodo zgradile 23 km dolg daljnovod do Litijske. S tem je elektrifikacija Litijske zagotovljena.

d 175 francoskih bojnikov iz solunske fronte v svetovni vojni je prišlo v četrtek 8. septembra v Ljubljano, kjer so jih lepo pozdravili. Francoski bojniki so nato odpotovali v Bitolj, da si ogledajo bojišča, kjer so se bojevali pred 20 leti.

d Nevarne srečanje z ledeno goro. Letos je bilo v domovini na ebiskih mnogo naših slovenskih rojakov iz Amerike. Ko pa so se vračali v novo domovino, jih je na poti sre-



Do 18.000 Prekmurcev se je v nedeljo udeležilo velikega narodnega tabora v Črensovcih, kjer sta govorila dr. Korošec in voditelj Prekmurcev župnik Klekl.

čala velika bela nevarnost, ki bi bila utegnili postati zanje tudi bela smrt, ko se ji ne bi bili mogli izogniti. Nekake sredi Atlantskega oceana so nekake jutro zagledali velikansko ledeno goro, ki je plula od severa proti jugu ter se bližala njihovi ladji »Normandie«. Ledena gora je bila iz vode 241 m visoka, pod vodo pa je molela še 950 m globoko. Okoli in okoli je imela 1100 m obsega. Rojaki, ki so to doživeli in ki so poslali v domovino tudi slike o tej veliki nevarnosti, pravijo, da je sreča, ker so goro srečali ob belem dnevu. Ko bi jo bili srečali ponoči, bi se ji ne bili mogli ogniti in nesreča bi bila tu. Kakor znano, je pred svetovno vojno prav taka ledena gora sredi Atlantskega oceana sredi noči ugonobila največji tedanji parnik »Titanic«. Tudi največji pomorski orjaki, kakršna je na primer »Normandie«, niso nikdar varni pred ledenimi gorami.

d Pri težki stolici, napetosti, glavobolu zaradi zaprtja, očisti ena do dve čaši naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže in jo imajo za dobro.

Ost. raz. B. br. 307/38.

d Preporoditelj naroda skoraj povsod duhovnik. Te dni je minulo 50 let, odkar je umrl preporoditelj katoliških Bunjevcev nadškof Ivan Antonovič. To obletnico bodo v Subotici letos slovesno proslavili. Sestal se je že odbor, ki naj priredi to proslavo. Kot glavno nalogo si je prirediteljski odbor postavil, da prenese posmrtno ostanke nadškofa Ivana Antonoviča iz Kolače, kjer so ga pokopali leta 1888 v grob njegove matere, v Subotico. V Subotici nameravajo postaviti Bunjevci temu svojemu preporoditelju spomenik. Zdaj delajo na to, da bi bila prosiava 50 letnice nadškofa Antonoviča čim veličastnejša. Zato so razposlali vabila vsem Bunjevcem, ki živijo po Vojvodini, da se tega slavlja udeležijo, če ne drugače, pa vsaj po nekaj svojih zastopnikih.

d Ali bi nekaj podobnega ne bile tudi v Sloveniji mogoče. Sveže grozdje se boljše proda kot vino. To kaže med drugim tudi sklep Zveze hrvatskih vinogradnikov in sadjarjev. Ta zveza je namreč sklenila, da bodo po vseh mestih Hrvatskega Primorja, kjer je tudi vsaj nekaj tujcev, velike propagandne manifestacije za potrošnje svežega grozdja.

d Usmeviti stikajo se kmetih. V okolici okrog Skocijana pri Mokronogu so razne tatvine in vlomi, zlasti zadnji čas, skoraj na dnevnem redu. Tako je bilo v soboto popoldne v Dobruški vasi pri belem dnevu vlomljeno k posestniku Fabjanu Janezu. Tatovi

Ali bo vojna ali ne?

Tako se spričo žedanje bolj nengodnega razvoja spora med CSR in sudetskimi Nemci oziroma nemškim rajhom sprahuje ves svet. Nemci so zapovrstjo odklonili do sedaj vse predloge praške vlade o enakopravnosti sudetskih Nemcev z utemeljitvijo, da Nemcev ne zadovoljujejo in da praška vlada sploh resno in odkritosrčno ne misli. Ko se je posredovanju lorda Runcimana, za katerim stoji z vso svojo avtoriteto Anglija, končno posrečilo, da je dr. Beneš, ki je sedaj vse vprašanje vzel v svoje roke, Nemcem predložil načrt, ki se zelo bliža njihovim zahtevam, so sicer Nemci izjavili, da so pripravljeni pogajati se na tej podlagi, so pa obenem dali vedeti, da ne bodo odnehali, preden ne dosežejo vsaj 90 odst. tega, kar zahtevajo. In ko se je vprav v najkrošljivejšem trenutku v Moravski Ostravi pripetilo, da je češkoslovaška policija zaprla in pretepla večjo skupino Nemcev, je sudetska stranka to vzela za povod, da pogajanja prekine, oziroma odpove. Od

tega trenutka se vprašanje ne premakne naprej in se mednarodni položaj od dne do dne poslabšuje. Francija je napol mobilizirala, boječ se napada Nemčije na CSR, Rusija pa dela na to, da bi se iz Poljske in Rumunije izsililo dovoljenje, da dovolita rdeči armadi prehod skozi njuno ozemlje, ako bi bilo treba, da Rusija priskoči češkoslovaški na pomoč. Vojne pa kljub temu nihče noče, razen ruskih sovjetov, ki hujskajo vso evropsko levico, da bi se zopet vnelo krvavo svetovno klanje kot zarja bodoče revolucije vsega sveta. Po vsej priliki bo Evropa še dolgo živela v nestrpnem pričakovanju in strahu, kako se bodo stvari končno razvile, ker bržčas tudi dr. Benešev govor, ki je napovedan v soboto, 10. sept., ne bo evropskega ozračja izjasnil, ampak je treba čakati sklepov angleškega ministrskega sveta. O Hitlerju pa menijo, da bo povedal svojo zadnjo besedo 12. sept. na nürnberškem kongresu.

se odnesli nekaj moške obleke, ženskega perila, več parov čevljev, nekaj svinjske masti in še več raznega drugega blaga v skupni vrednosti okrog 1600 din. Takisto je bila odnesena vaškemu pastirju Rodiču vsa obleka, klobuk, čevlji, tako da sedaj revež nima drugega, kakor tisto, kar je imel na sebi. Poslušaj se pa radi še drugih stvari. Posebno jim diši žganje in vino. Pred dnevi je tudi bilo odneseno na Stari Bučki posestniku K. J. okrog 30 litrov žganja. Podobno se je zgodilo še na več drugih krajih.

d Slinavka in parkljevka v Sloveniji. Po najnovejšem poročilu kr. banske uprave v Ljubljani za 25. avgust je bila slinavka ugotovljena še v naslednjih krajih: Krašna (Kamnik), Konjice in Pribova (Konjice). Brezovica (Ljubljana), Ljutomer, Hoče (Maribor desni breg) in Ljubljana mesto. Zlasti se je razširila bolezen v Dobrovniku (okraj Lendava), kjer je bilo dne 10. avgusta okuženih samo 9 dvorcev, dne 25. avgusta pa že 204 dvorci. Znatno se je razširila tudi v radovljiškem okraju, kjer je v Bohinjski Bistrici okuženih 50 dvorcev.

d Lastno kovnico denarja smo dobili. Zadnje sredo dopodne je bila v Belgradu svečana otvoritev nove kovnice, v kateri bomo odslej kovali ves kovani denar doma in nam tega dela ne bo treba naročati v inozemstvu, kakor smo to morali večinoma delati dolejš.

To pomeni zopet nov napredek v industrializaciji naše države, ker se bo kovnica lahko pečala tudi še z drugimi posli, ne samo s kovanjem denarja. Vsekakor je važnost te nove industrijske naprave jasno razvidna in bomo dobili še drugo napravo, v kateri bomo izdelovali ves potreben denar doma. Zakaj Narodna banka ima že dalj časa v obratu Zavod za izdelovanje bankovcev, ki je najmodernejše opremljen.

d Naše konje kupujejo nekatere sosedne države. Med prvimi so v tem oziru Nemci, Grki in Turki, ki stalno križarijo po Vojvodini, kjer je konjereja pri nas najbolj razvita. Samo pretekli mesec so Nemci kupili v Vojvodini okoli 500 konj, in sicer ne samo prvostnih, pač pa tudi slabše, ki jih potrebujejo za vojsko. Grki so jih zadnje čase nakupili že okoli 800, radi bi jih pa imeli še okoli 400. Vojvodinski konji tudi niso tako poceni, saj je to čisto razumljivo, če je pa toliko povpraševanja. Plačujejo jih okoli 5 do 6 tisoč dinarjev, najlepše plemenske konje pa tudi do 10 tisoč dinarjev. Turčija nabavlja pri nas konje za svoje topništvo. To pa samo od 4 do 7 let stare. Turčija bo kupila zdaj pri nas okoli 1000—1500 konj. Zanje bo plačala 50.000 din takoj, ostanek pa v naslednjih treh letih vsako leto nekaj. Ali smo tako revni?

d Odpiranje in zapiranje trgovin od 1. septembra dalje. Po naredbi o odpiranju in zapiranju trgovin smejo biti od 1. septembra trgovine v Ljubljani odprte od 7.45 do 12 in od 14 do 18.30.

d Novo železniško postajo bodo sezidali v Novem Sadu. Kdaj pride na vrsto Ljubljana, ki je eno najvažnejših mednarodnih križišč v Srednji Evropi?

d 50 parake znamke Rdečega križa. Poštno ministrstvo je na podlagi zakona o društvu Rdečega križa odredilo, da se mora v času od 19. do 25. septembra plačati za vsa navadna in priporočena pisma, dopisnice, razglednice, navadne in vrednotne pakete ter za telegrame v tuzemskem prometu obvezno posebno pristojbina za Rdeči križ v znesku 50 par.

d Ono nedeljo so blagoslovili novo žolsko poslopje v Črnučah. Cerkveni okred je

Tako Nemci, kako pa mi Slovenci

Zamejni Nemci imajo najsilnejšo oporo v organizaciji AO — organizaciji Nemcev v inozemstvu, ki skrbi za nemške državljane izven državnih meja. Vsako leto ima ta organizacija svoj občni zbor v Stuttgartu. Na letošnjem zborovanju sta imela glavna govora minister Bohle, vodja AO, in namestnik Führerja in kanclerja minister Hess. Pozivala sta številne zborovalce, naj ohranijo zvestobo narodnemu socializmu in domovini in tako množijo ugled nemškega naroda. K zborovanju vobče je zapisal ljubljanski »Slovenec« med drugim: Organizaciji za nemške državljane v tujini se je posrečilo, da je

dvignila narodno samozavest in narodni ponos svojih ljudi kar do najvišje mere in da oboje z načrtnim delom vzdržuje. Danes je konec odpadanja med nemškimi državljani v tujini, danes je konec pretopanja nemških državljanov v tuja podanstva. AO je ohranila 8 milijone nemških državljanov skupni nemški domovini, a ne samo to, napravila je iz njih disciplinirane in pokorne ter navdušene proslavljavalce nemške kulture. Naj mislimo o nemškem narodnem socializmu kar hočemo, pred takim delom in takimi uspehi moramo nemo kloniti v spoštovanju.

opravi g. dekan Zabret. Na slavnost je prišel tudi ban dr. Natlačen s soprogo. Govoril je župan Sever, nazadnje se je oglašil k besedi tudi ban dr. Natlačen, ki je zlasti poudarjal, da bi se moralo učiteljstvo zavedati težkih žrtv, ki jih slovensko ljudstvo doprinese za ljudskošolsko izobrazbo. G. ban je v krepkih stavkih tudi končal svoj govor. Kaj je nazadnje povedal, pa vprašaj, če se zanimaš, tiste, ki so bili pri lepo uspeli slavnosti navzoči.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce zaželeno odprje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po m. s. s. pol. in nar. zdr. 8-br. 13484, M. V. M. d. Zale. V Ljubljani je začela mesna občina sidati mrliško vežo, to bo cela vrsta med seboj ločenih kapelic, kjer bodo ležali zakonito dobo ljubljanski mrljci. Zale, kakor se bo imenovala mrliška veža, zidajo po načrtih mojstra Plečnika ter bo stavba zelo veličastna. Veljala bo okoli 2 milijona din. Hkrati tudi polagajo tramvajski tir k pokopališču in bo proga še letos izročena prometu.

d Odkrita beseda. Pod tem naslovom v »Trgovskem listu« čitamo: Ko je bila zadnjič v Ljubljani kraljica Marija, se je ustavila v mnogih ljubljanskih trgovinah in v vsaki je nekaj kupila. To je dokaz, da nudijo ljubljanski trgovci blago, ki more zadovoljiti tudi — kraljico. Posebno med »boljšimi« ljudmi pa je vse polno ljudi, ki mislijo, da ne morejo dobiti v ljubljanskih trgovinah dovolj dobrega blaga in ki zato redno naročujejo v tujini svoje potrebščine. Kakšno ceno plačajo ti ljudje za v tujini naročeno blago, to jih sploh ne zanima, dočim pa jim je vsako blago, ki ga prodajajo domači trgovci, mnogo predrago. Ni malo celo takšnih, ki so kar veseli, če je tuje blago prav izredno drago, ker si potem domišljujejo, da so dobili posebno odlično blago. Naj bi si ti ljudje vzeli za zgled našo kraljico, kateri je blago naših domačih trgovcev dovolj dobro. Menda



Sport

je zdrav, pa vendar se lahko zgodi, da se prehladite zaradi majhne neprevidnosti. Zato mis-

lite že pri prvih znamenjih bolezni na Aspirin tablete in na »Bayer«-jev križ, ki jamči za pristnost!



ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglaš. reg. pod S. br. 437 od 10. 1. 1934.



si le ne domišljujejo, da ni za nje dovolj dobro blago, ki ustreza celo kraljici. Celo državni uradi naročajo dostikrat v tujini blago, ki bi ga lahko dobili doma. Zakon sicer določa, da morajo državni uradi predvsem naročati vse doma, toda ta predpis velja dostikrat le na papirju.

d Dobri gospodarji. Nova občinska uprava v Sibeniku je baje našla kakor poroča »Jugoslovanski Lloyd« v blagajni samo 800 dinarjev gotovine ter okoli 15 milij. dolga.

d Nad en milijon ljudi je doslej obiskalo grob kralja Aleksandra na Oplencu.

d Nekaj neverjetnega. Zadnje čase so se razširili glasovi o nameri ukinitve hrvatskih šol na Gradiščanskem O tem piše zagrebški »Obzor« takole: »Ako bi se to zgodilo, bi izginilo 50.000 gradiščanskih Hrvatov, ki žive

že stoletja na Gradiščanskem. Taka politika raznarodovanja pa nasprotuje nacionalistični miselnosti. Bila pa bi nasprotna tudi ponovnim izjavam nacionalističnih voditeljev, da se bodo spoštovala narodne pravice gradiščanskih Hrvatov in koroških Slovencev. Ker ni dvoma, ako bi se pričelo tako raznarodovanje gradiščanskih Hrvatov, bi doletela enaka usoda tudi koroške Slovence. Gotovo je, da bi izzvala taka raznarodovalna politika negotovanje v hrvatski in slovenski javnosti, a gotovo tudi v srbski in bi bila nazadnje bolj škodljiva Nemcem kakor Hrvatom in Slovencem.«

d Slabo pospeševanje tujskega prometa. V zagrebškem »Jugoslovanskem Lloyd« bomo pritožbo nad nemogočimi razmerami, ki vladajo v nekaterih gostinskih podjetjih na našem Jadranu. V letošnji letoviščarski dobi so se namreč ponovili žalostni vtisi, da so zboleli gostje za zastrupljenjem s pokvarjenimi ribami. Dočim se je zdravnikom posrečilo večje število zastrupljenцев še pravočasno rešiti, sta dve osebi vendarle umrli. Tak primeri našemu tujskemu prometu najbrže ne bodo koristili in se zato ne smemo čuditi, da tujski promet v najlepših krajih naše domovine neprestano nazaduje.

d Sporazum v tranzitnem prometu preko Trsta. Po uradnem poročilu nacionalnega odbora jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice je bil glede našega tranzitnega prometa preko Trsta dosežen sporazum. Za natovarjanje našega blaga na ladje so bile določene znatno nižje cene, kakor so veljale doslej. Jugoslaviji je bila zagotovljena tudi možnost, da bo izkoriščala dosedanjo avstrijsko svobodno luko v enaki meri, kakor jo je Avstrija.

d Proč s krivcem nereda. »Trgovski list« piše: Vse našo javnost je presenetil klic naših sadjarjev in izvoznikov, da ni na razpolago dovolj vagonov in pa da jim grozi nevarnost od kolebanja nemške marke nasproti dinarju. Nepriznava se na večini nakladalnih postaj že zmanjkalo tovornih voz. Naročeni vozovi ne prihajajo in je treba čakati nanje po več dni, kar je za vsak sadež dolga

Tudi druge države bodo morale urediti slična vprašanja

Dne 10. septembra je govoril predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš po radu. Povedal je med drugim tudi sledeče:

»Naš predlog (četrti sudetskim Nemcem) stoji na načelu: »Dajte državi, kar ji pripada in narodnostim, kar jim gre«. To stališče odgovarja našim demokratičnim načelom in na temelju teh načel hočemo dati vse pravice tako poedincem, kakor tudi vsem narodnostim. To velja za Čeha, Nemce, Slovake, Rušene, Madžare in Poljake. Vsem narodnostim naj bo dana dejanska enakopravnost in to naše stališče sloni na naših demokratskih načelih. V tem smislu bodo urejena pozneje tudi vsa vprašanja, ki se posebej tičejo Slovakov. V narodnostnem vprašanju moramo torej delati hitro in se moramo pri reševanju teh vprašanj postaviti na čelo vseh. Mi pa ne bomo zadnji, ki naj skrbje za ureditev manjšinskega vprašanja v svojih državah. Tudi druge države bodo morale urediti slična vprašanja. Torej v teh težkih trenutkih ne doprinesemo majhne žrtve za mir, posebej še zato, ker delamo to zavestno. Ho-

čemo mirno sodelovanje z vsemi, posebno pa v prvi vrsti z našim največjim sosedom, z Nemčijo. Prepričan sem, da bo vladna večina zajamčila miren razvoj republike. Če bomo to vprašanje uredili mirnim potom, tedaj bo naša domovina najlepša, najbogatejša in najboljše urejena država na svetu. Ali si lahko kdo sploh obeta lepšo bodočnost kot pa je ta? Jaz sem prepričan, da nas taka lepa bodočnost najbolj veže. In če bi nam kdo pri tem grozil, tedaj naj ne bo nikogar med nami, ki ne bi hotel z vsemi sredstvi odbiti take nevarnosti. Ne govorim zaradi tega, ker bi me bodočnost skrbela. Nikdar v življenju se nisem bal. In jaz sem danes večji dobrogled, kot pa kdaj koli. Zanesem se na moč države, na njeno organizacijo, na njeno vojsko in na vdanost vsega prebivalstva. Jaz sem prepričan, da bo naša država vse izkušnje zmagovalo prestala. Zanesem se torej, da bomo vse težave premagali. Verujem, da je naše zaupanje tisto, ki prestavlja gore in da se bomo otresli vseh težav.

doba, hkrati pa se s tem motila odvoz in prodaja pa tudi sama trgatav. Kot druge žrtve so najbolj prizadeti trgovci in izvozniki, ki imajo že sklenjene termenske kupčije. Pripravljeno blago že čaka na postajah in kupec v tujini pritiska. Nervozi so posebno Nemci, ker imajo le časovno omejena dovolila za uvoz. Izvozniki in sadjarji na Štajerskem so zato naprosili železniško upravo, naj nujno oskrbi in pošlje zadostno število voz ter upamo, da se bomo tudi letos zakasnili in zamudili najbolj ugodne trenutke za prodajo blaga in za uspešen izvoz.

d Angleščino uvedejo na srednjih šolah na Sušaku z novim šolskim letom in sicer od 8. razr. dalje kot obvezen predmet. Staršem pa je prepuščeno, da odločijo, če se naj dijakji uče angleščine ali nemščine.

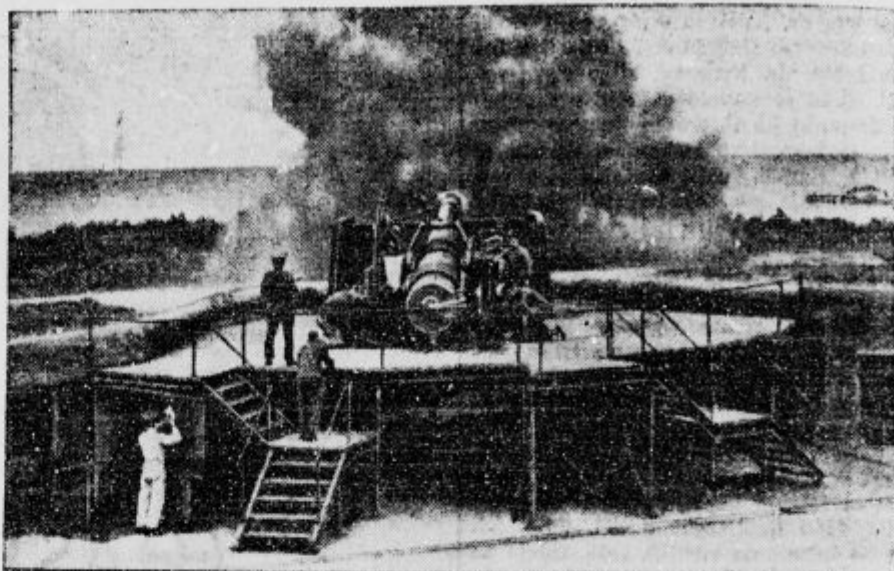
d Skoraj en milijon din je poneveril v Belgradu zbiratelj državne loterije Gjorgje Odavič. Dokler bodo v Belgradu take tiče samo zapirali, ne pa obesili, ne bo boljše.

d Novi sladkor pride v kratkem na trg, ker so sladkorne tovarne že začele izdelovati novi sladkor. S tem je odstranjena nevarnost, da bi manjkalo sladkorja.

d Nemški konzulat je začel poslovati v Ljubljani, Bleiweisova cesta 34. Vodstvo konzulata je poverjeno konzulu Hansu Bernhardt.

d Obrtnike hočejo zamenjavati. Osrednji zavod za pospeševanje obrti v Pragi se je sporazumel z jugoslovanskimi obrtniškimi zbornicami o posredovanju medsebojne zamenjave mladih obrtniških mojstrov in pomočnikov. Prva zamenjava naj bi se izvedla že to jesen. Upoštevali bi se v prvi vrsti sinovi obrtnikov. Na ta način bi se poglobili gospodarski odnosi med našo državo in Češkoslovaško, naši obrtniki pa bi se na Češkoslovaškem marsikaj naučili.

d Na 6 mesecev zapora je bil obsojen narodni poslanec Rašević, ker je v skupščini napadel bivšega ministra generala Mariča. Razprava je trajala tri dni in o njej listi niso poročali.



Angleži so na vojsko dobro pripravljeni. Slika kaže, kako se vadijo angleške težke obrežne baterije v streljanju in obrambi pred sovražnikom.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Minister dr. Korošec o židih. Na nedeljskem taboru v Crensovcih je minister dr. Korošec povedal tole:

Drugod v Sloveniji nimamo židov, pač pa jih je malo število tukaj v Prekmurju, vsega 476. Vseh židov imamo v Jugoslaviji približno 70.000. Zato naj nekaj besed izgovorim tudi o danes perečem židovskem vprašanju. Pri nas v Jugoslaviji, čemur ste vsi priča, ne obstoji židovsko vprašanje. Jugoslavija je izmed redkih držav, katere to vprašanje ne vznemirja. To je najboljši dokaz, da židje pri nas uživajo polno zaščito zakonov, da se židje pri nas smatrajo kot ravnopravni državljani. Vse dobrate zakona se delijo enako židom kakor drugim državljanom, kajpada tudi vse strogosti zakona. Kar pa se

tiče priseljavanja židov iz drugih držav, kar je danes na dnevnem redu, pa se držimo tega načela: Nobena država na svetu v današnjih prilikah ne želi, da se ji poveča število njenih manjšin, naj si bo to manjšina jezikovna, verska ali draga. Tega načela se drži tudi kraljevina Jugoslavija. Mislim, da je to v sedanjih prilikah pametno in zelo trezno stališče.

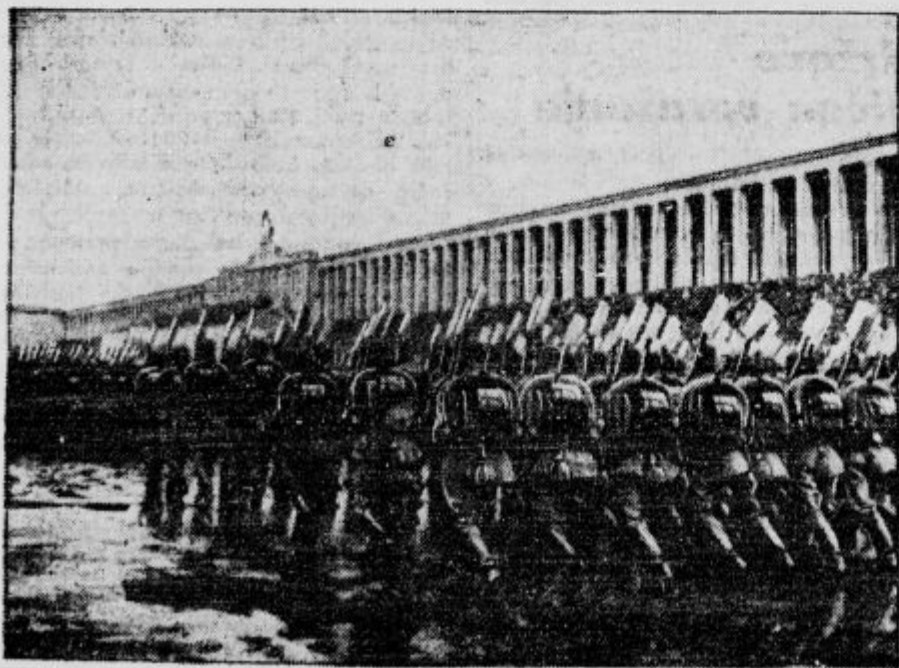
p Belgrajski časopis »Pravda« je ustavila pristojna oblast. V prostorih tega lista so našli letake, ki so sramotili visoke državne činitelje. Preiskava je tudi neizpodbitno ugotovila, da je »Pravda« dobivala denar iz tujine. V zadnjih 15 dneh je »Pravda« preko raznih belgrajskih denarnih zavodov dobila iz inozemstva okoli 3 in pol milijona dinarjev.

p Voditelj Slovenske krajine župnik Jožef Klekl, ki mu je dolžno prekmursko ljudstvo največjo zahvalo za osvobodjenje in še marsikaj, je na shodu v Crensovcih spregovoril tudi tole: »Bratje in sestre! Obhajamo praznik ljubezni. Ljubezen je delala in trpepla, se je žrtvovala, da bi Slovenska krajina prišla do svojih pravic, ki ji gredo po božjih zakonih. Ker ljubezen nikoli ne umre, je morala zmagati in prišli smo s svojimi brati v lastno narodno državo, v kateri smo prišli do pravic in dobrot v 20 letih obstoja, kakršnih prej tisoč let nismo mogli dobiti. Zgled dr. Korošca nas je potegnil za seboj, da smo začeli borbo ter smo se zbrali okrog istega dr. Korošca danes, da se zahvalimo dobremu Bogu za dobljeno zmago. Naša proslava je zahvalna proslava za podelitev svobode.«

NESREČE

n Ko je hotel prekoračiti železniško progo 84 letni prevzitar Malš Peter iz Brega pri Polzeli med postajama Št. Peter in Polzela je pridrvela po progi lokomotiva, ki ga je zbila in v velikem loku vrgla na tla. Pri padcu si je starček zlomil obe nogi in dobil težak pretres možganov, da je nezavesten obležal. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer pa je umrl.

n V vreli lug je padel. V Ribnici na Pohorju se je igral 2 letni sinček posestnika Ambroža Gregorja, v kuhinji pa je pri tem padel v škal vrelega luga, katerega je njegova mati



V nemškem Nürnbergu so te dni velike parade Hitlerjeve stranke, ki jim pozorno sledi cel svet. Slika nam kaže kako delirira nemška delovna vojska s lopatami na ramah mimo vodje Hitlerja.

prilavila za pranje. Fantek se je sicer še sam izkobilal iz vrele tekočine, a je dobil smrtno nevarne opekline po vsem telesu. Prepeljali so ga takoj v mariborsko bolnišnico, kjer pa je že po nekaj urah izdihnil.

n Zopet je vlak povozil orožnika. Orožniški kaplar, 35 letni Temnikar Franc, v službi pri orožniški postaji Zagorje, je moral v torek, 6. septembra, proi večeru z nujno pošto na Polšnik. Ko se je ponoči vračal na postajo Savvo, je malo pred 11 še govoril s službujočim prometnim uradnikom Dobičem na Savi, kateremu je izjavil, da bo šel peš po progi nazaj v Zagorje, ter se odpravil po progi proti Mošeniku. Tam ga je pri km 526.2 brzovlak št. 4, ki ob tem času vozi iz Zidanega mosta proti Ljubljani, zadel tako nesrečno, da je obležal na progi nezavesten. Vsega okrvavljenega je našel na nasprotnih tračnicah, kamor ga je pahnil vlak, progovni obhodnik Suštar Anton. Ta je z znamenjem ustavil sredi proge osebni vlak, ki vozi iz Ljubljane v Maribor. Nezvestnega orožnika so naložili ter ga prepeljali v bolnišnico v Celje, kjer pa je poškodbam podlegel.

n Zavozil je v železniško zapornico. Pri postaji na Drenovem griču se je hudo ponesrečil zasebni uradnik Oton Gagel, zaposlen pri trdnici s kolesi in šivalnimi stroji Iknacijo Voku v Ljubljani. Reševalni avto ga je kmalu nato nezvestnega pripeljal v ljubljansko splošno bolnišnico. Gagel se je vozil od Vrhnike proti Ljubljani. Na Drenovem griču pa je zavozil v železniško zapornico z motornim kolesom. Na mestu je obležal s hudimi notranjimi in zunanji poškodbami.

n Razgreta zmes mu je brizgnila v oči. Karel Završnik, 28 letni delavec iz Podgore, ki je uslužben v livarni »Zvon« v Št. Vidu nad Ljubljano, je vtil neko raztopljeno kovinsko zmes v model. Ta model pa je bil najbrž še moker in razgreta zmes je z veliko silo brizgnila Završniku v oči. Reševalni avto ga je prepeljal v ljubljansko bolnišnico, toda bati se je, da bo ubogi delavec ostal vse življenje slep.

n Vse je pogorelo pri Ribču in Toncu v Bregu pri Breznici.

n Težak voz mu je šel čez nogo. Za tovarno Doctor in drug v Mariboru je našel stražnik na Studenski cesti nezvestnega fanta, nedaleč proč pa je stal v par konjev vprežen težak, s premožom naložen voz. Fant, ki je bil nezavesten, je bil 15 letni hlapec Feliks

Neurje nad Moravsko kotlino

V nedeljo, 28. avgusta je povsod močno deževalo, tako je tudi v Sv. Križu pri Litiji ves dan deževalo. Popoldne nekako ob 4 pa se je nad Moravsko goro, kjer imamo vinograde, kar naenkrat stemnilo, pričelo se je bliskati in grmeti, med nevihto je padala debela toča, ki je v trenutku napravila po vinogradih, ki so prav dobro kazali, ogromno škodo. Tri dni nato, v sredo, 31. avgusta, pa se je nevihta popoldne ob 5 nad Moravsko dolino ponovila, napravila pa je še mnogo večjo škodo. V petih minutah je izpod Gabrovske gore prišlo toliko vode, da je na polju stalo 1 m vode. Utrgal se je nad gorc oblak, ki je z velikansko silo nosil v strugi Mirenskega potoka kamenje, ki je zasulo pri Borštnarjevi gostilni banovinski most, del prizidka tega mosta pa razbil.

Posesniku Janezu Ovnu iz Gabrovke je voda prinesla na njivo, kjer je ravno v naj-

lepšem cvetju ajda, kamenje in blato, uničila otavo, tako da ima najmanj 2000 din škode. Trgovcu Robertu Vidmarju pa je uničila razsežen vrt, voda pa mu je odnesla tudi 20 komadov perutnina, vdrla v hlev, tako da trpi nad 1000 din škode. — Najbolj prizadet pa je posestnik Jože Pipan iz Cepelj, kateremu je neurje gladko postrgalo polovico orala vinograde ter ga odneslo za zidanico, tako da se na prej lepem vinogradu pozna samo še rjava lisa. Mož ima najmanj 6000 din škode. Posestniki Franci Medved je derofa voda odnesla precej zemlje. Veliko škodo trpi tudi dolski župnik gosp. Václav Filler, ki ima v Gabrovski gori vinograd. Odnoslo mu je skoraj vse vinograd pod Valnerjev vinograd, tako da trpi najmanj 5000 din škode. Veliko škodo trpi tudi posestnik France Borštnar, kateremu je toča uničila oba vinograde.

Marakuti, uslužben pri posestnici Rozi Mosch v Studencih. Marakuti je peljal voz premož po Studenski cesti, pa je šel na levi strani tik voza. Zaradi nepredvidnosti je dobil levo nogo pod kolo, ki mu je stopalo zdrobilo ter je padel nezavesten na tla. Fanta so odpeljali v bolnišnico.

n Strela je divjala v Splitu. Šestkrat po vrsti je udarila strela v hišo skladatelja Hatzea v Splitu. Zaradi strelovoda pa ni naredila posebne škode. Le precej strahu so ljudje, ki stanujejo v tej hiši, prestali. V ponedeljek je divjala nad mestom in okolico Splita silovita nevihta z gromom in bliskom. Toliko škode menda v Splitu strela še ni naredila kot tokrat. Udarila je najprej v električni vod visoke napetosti ter je pretrgala vseh šest debelih žic. V trenutku je bilo vse mesto za nekaj ur v temi. Druga strela je udarila v nek transformator ter tudi tu pretrgala vse žice, poleg tega pa še v nekaj hiš, na katerih ni bilo strelovodov, in jih je tudi zelo poškodovala. V Splitu takšne hude ure ne pomnijo niti najstarejši ljudje.

n Smrtna nesreča v kamnolomu. Nad 300 metrov daleč je priletel 25 kg težak kamen ter zadel v glavo delavca Jožefa Gašperja, ki

je bil zaposlen v kamnolomu cementne tovarne v Podsudu pri Zagrebu. Drugi delavci so bili oddaljeni od njega nekako 300 metrov ter so z dinamitom razstreljevali skale. Ena teh eksplozij je bila tako silna, da je 25 kg težak kamen na tolikšno razdaljo zadel v glavo delavca Gašperja, ki je ostal na mestu mrtve.

n 8 m globoko je padel. Te dni je plezal na Mrzlo goro v Savin. planinah čez Hudi prask 26 letni pogodbeni poštar iz Radmirja Majcenovič Oskar. Pri plezanju mu je spodrsnilo in je padel 8 m globoko. Zlomil si je desno ključnico, dobil pa je tudi težke poškodbe po glavi in vsem telesu.

n Nesrečen dan za kolejarje je bila ona nedelja v Mariboru. Pred gostilno Kreuh v Košakih se je zaletel 25 letni Ivan Gasner iz Kungote zaradi prevelike brzine s tako silo v hidrant, da ga je vrglo več metrov daleč v železno ograjo ter je obležal nezavesten. — Na Tezmem pri vodovodu se je ponesrečila 23 letna Marija Ploj iz Hoč. Pri zaletu v ograjo si je zlomila desno nogo. — V Rušah si je zlomil desno roko, ki se je zaletel s kolesom v ograjo, 14 letni žnidarič Stanislav. Na vogalu Maistrove in Koroščeve ulice je povozil neki kolesar 8 letnega Fedorja Pernata, sina mariborskega odvetnika dr. Pernata. Fantek je zadobil zelo hude poškodbe na glavi in na rokah.

n Vlak ji je zdrobil obe nogi. V soboto 10. sept. ob 3 popoldne se je na železniški progi v Ribnici na Dolenjskem zgodila velika nesreča. Tri hčerke delavca Zbačnika so se peljale na vozu s kravjo vprego, natovorjenim s strniščem od onstran proge, ko je ravno vlak premikal. Na prelazu se krave splašijo pred vlakom. Milka, stara 11 let, je k sreči še pravočasno skočila z voza, da se ji ni zgodilo nič hudega. 8-letna Kristina je tako nesrečno padla z voza, da je močno potokena po obrazu in kolenih, pa je vendar upanje, da okreva. 10-letna Tončka pa je tako usodno padla na progo, da jo je premikajoči se vlak zajel in ji zdrobil obe nogi nad kolenom. Dasi ji je zdravnik takoj nudil pomoč, je vendar zaradi poškodb izdihnila.

n Razne nezgode. Levi kazalec je zmečkal stroj 46 letni delavki v tovarni Majdič v Skofji vasi Krempuš Ani iz Borovja pri Vojniku. — V Nazarju pri Mozirju je padel s

Zahteve gostilničarjev

Nedavno je bila v Belgradu seja Vse državne zveze gostilničarskih združenj, na kateri so razpravljali o raznih vprašanjih. Gostilničarji so mnenja, da naj se odpove pogodba glede višine in načina plačila avtorskih honorarjev. Nadalje se zavzemajo gostilničarji za znižanje sedanjih taks, odnosno so proti uvažanju novih taks. Ker se izdaja preveč dovoljenj za gostilniške obrate malega obsega, je upravni odbor mnenja, da se nepristransko ne izvršuje ocenitev krajevnih potreb za take obrate. Zato pozdravlja z zadovoljstvom ukrepe donavske in savske banovine, ki so že ustavile delno izdajo novih dovoljenj. Ker bo letos letina grozdja zelo dobra, se že sedaj opažajo znaki oživljene tihotapske delavnosti in neopravičenega točenja vina in žganja. Zafo naj se omeji neopravičena prodaja vina in žganja. V veliki meri pa bi se dalo pobijati tihotapstvo z znižanjem banovinskih in občinskih trošarin.

Prineslo pa bi to tudi korist državi blagajni, ker bi se povečala potrošnja vina in žganja v gostilniških obratih. Gostilničarji bodo izdajali posebno glasilo, ki bo organ zveze, in se zavzemalo za pavšaliranje pridobnine za gostinske obrate z malim prometom. Nadalje pravi spomenica s seje zveze, da neka viteška, prosvetna, dobrotvorna in druga društva, čeprav hočejo pobijati alkoholizem, odpirajo svoje gost. obrate, odnosno izsiljujejo pred svojimi prireditvami od lastnikov gostinskih obratov čisti dobiček, ki ga bodo imela na dan prireditve na ta način, da groze z bojkotom. Zato je bilo sklenjeno podvzeti vse korake, da se gostilničarji zaščitijo od tega in da se proti takim društvom postopa. — Na nekaj so gg. gostilničarji pozabili: Izvoliti naj bi odbor, ki bi skrbel za to, da bi se po vseh gostilnah točilo zdravo vino, ne pa za drag denar prodajala neredko nečist, zdravju škodljiva brozga.

RAZGLED PO SVETU

Vojna na Daljnem vzhodu

Japonski napadi so v zadnjih časih osredotočeni na glavno mesto Hankau, proti kateremu Japonci napredujejo v več sto km dolgem krogu. S tem napadom mislijo Japonci kitajske čete razkropiti na številne točke in razbiti obrambno črto svojega nasprotnika. Kitajski položaj pri Hankovu ni neugoden. Kitajci razpolagajo z večjim številom vojaštva, imajo mnogo vojnega materiala in zadosti letal. Baje je v vodstvu vsake kitajske

divizije okoli 30 sovjetskih častnikov. Stevilo vseh Kitajcev ob Hankovu znaša nad milijon, silo japonskih čet cenijo izvedenci na 700.000 mož. Baje sta dve japonski koloni že obkolili 400.000 kitajskih vojakov, kateri se bodo le težko rešili iz pasti. Odločitev glede Hankova pade v tednu ali dveh. Kitajci dostavljajo: in če bi padel tudi Hankov, vojno bodo končno izgubili Japonci. Tako upajo Kitajci.

KATOLIŠKA CERKEV

s Nova čudežna ozdravljenja v Lurdu. — Predsednik stalnega zdravniškega urada v Lurdu dr. Vallet je objavil podatke o raznih ozdravljenjih v Lurdu, ki so se dogodila med francoskim romanjem letošnjega leta. Iz podatkov posnemamo te podrobnosti: Onière Debuisson, ki je bil zaradi oteklina v možganih že 19 let popolnoma hrom, se more spet gibati in govoriti. Gospa Dockx, ki je že leta trpela zaradi bolečin v trebuhu, je nenadoma ozdravela in je brez bolečin. Pri Jeanu Royeu, ki je trpel zaradi revmatične bolezni na srcu, so mogli dognati znatno izboljšanje. Gospa Deladrière-Crespel, ki je imela oteklino v spodnjem životu, je popolnoma ozdravela. Gospa Leroy, ki je imela od 1. 1930 hudo trebušno bolezen, je nenadoma začutila, da je povsem zdrava. Gospa Louise Marin je ozdravela od bolezni v grlu. Vse te primere je najprej preiskal zdravniški urad in je šele čez dalj časa in po temeljitem proučevanju bolezni in opazovanju bolnikov in bolnic v zdravem stanju izdal to poročilo.

s Po misijonem svetu. Pri polaganju temeljnega kamna za neko bolnišnico za zamorce v severnem Transvaalu v južni Afriki, je izjavil vladni zastopnik sledeče: »Ne mo-

klopi Link Avgust in si zlomil roko v členku. — V Dogošah pri Celju je šel 24 letni hlapec Stefan Karner na skedenj po seno, pa je padel skozi odprtino v hlev na cementni tlak ter si je prebil lobanjo. — Na Zakotnikovi parni žagi za ljubljanskim Bežigradom se je primerila nesreča 43 letnemu delavcu Stefanu Sabranu iz Dolnjega Mihaelovca. Pri prevažanju hlodov mu je po nesreči padel na nogo precej težak voziček in mu močno poškodoval stopalo.

NOVI GROBOVI

n Ah, prijatelja nazaj nikdar več ne bo. V Mariboru so pokopali trgovca in hišnega posestnika Franca Weilerja. — Na okoliškem pokopališču v Celju so djali v grob 79 letno vdovo Terezijo Jezernik. — V Ljubljani so umrli: okrajni šolski nadzornik v pok. Josip Turk, vdova poštnega poduradnika Neža Ropič, dolgoletna kuharica Katarina Robljek, vdova po železniškem uradniku Josipina Herič, Marija Urankar vdova Perhaj, mešarica in posestnica Ivana Zupančič in vdova po polic. nadstražniku Marija Plevelj. Najpoživajo v miru!

remo računati s trajnim delom domačinov, če jih ne opremimo s potrebnimi ustanovami, kot so šole, bolnišnice in podobni zavodi. Narodno blagostanje sloni na zdravem, zadovoljnim in napredujočem domačem prebivalstvu. Čeprav skoro vsi žive v večjem uboštvu, so sorazmerno obremenjeni z večjim davkom kot ostalo prebivalstvo. Poleg tega je domačin bolj izpostavljen boleznim kot beli človek, deloma zaradi silne revščine, deloma zaradi nezadostnih zdravstvenih pripomočkov. Bolan, obubožan in zatiran proletariat je nevarnost za vsako državo. — Vsa šolska poslopja s kapelo vred je uničil vihar Marijinim frančiškankam v Ugandi v Afriki. — Stevilo katoličanov v Indiji znaša sedaj nad 4 milijone duš. — V Indiji je eno glavnih misijonarskih sredstev šola. Fo šoli more misijonar najlažje vplivati na posameznike in družine. Zato je razveseljiv pojav, da se šole množijo in da celo ljudje sami zahtevajo, da misijonarji ustanove šole. — Vedno globlje prodira vojna vihra v osrčje Kitajske. Razdejanje, revščina, požigi rišejo njeno pot. Pol milijona otrok je brez staršev. V bitki pri Sučovu je bilo po japonskih podatkih 103.000 Kitajcev mrtvih, še več kot toliko pa ranjenih. Beguncev je na milijone. Cenijo, da je samo v porečju reke Jankce izginilo 10–30 milijonov ljudi. Bombni napadi na Kanton v juniju so zahtevali na tisoče človeških žrtev in napravili ogromno gmotne škode. Japoncem se kljub velikim vojaškim uspehom ni posrečilo streti kitajski odpor. Maršal Čang-kajšek se je izhazal kot izvrsten vojskovodja. Zdaj so Japonci z vso silo pritisnili na Hankov, katerega Kitajci junaško branijo. Mi ne želimo — tako pišejo misijonarji — zmage ne temu ne onemu, ampak mir. — Nedavno je izgubil življenje pri neki eksploziji smodnika italijanski misijonar p. Balderi. Na Kitajsko je prišel šele pred dvema letoma.

NEMČIJA

s To in ene iz Kerotana. Posebno družinsko podporo dobijo svoji k vojakom vpoklicanih, če dokažejo, da jim je z vpoklicem njihovega sina, moža ali očeta ukinjen tudi njegov mesečni zaslužek. Podpore glasom predpisov ne dobijo bratje in sestre, neporočene družice in starši žene vpoklicanega. — V Borovljah so pokopali Marijo Rus p. d. Rožanclo. — Na cesti proti Šmihelu pri Pliberku sta se nevarno poškodovala trgovski potnik Mössler iz Celovca, katerega avto se je dvakrat preotalil, in 13 letna kolesarka hčerka posestnika Neuberscha iz Podkrajja

pod Peco. — Z drevesa je padel 9 letni Alojz Srieenc iz Klanč v Galiciji in si zbil spodnjo čeljust. Isti dan se je zaradi padca z drevesa nevarno poškodoval 9 letni Francej Vauti iz Repl pri Šmihelu. — Vse samostanske šole v bivši Avstriji je ukazala nemška oblast zapreti, tako tudi znamenito gimnazijo na Dunaju »Schottengymnasium«, ki so jo obiskovali tudi Masaryk ter cela vrsta znamenitih mož. Tudi sinovi znanih avstrijskih narodnih socialistov so obiskovali to šolo, tako sinovi Seyss-Inquarta ter rektorja dunajske univerze Menghina.

ITALIJA

s Iz dežele naših bratov. Kmetu Ivanu Lebnu iz Voglavrjev je požar popolnoma uničil hlev z vsemi pridelki. — Iz Trsta je odpotovalo te dni v Nemčijo 1000 delavcev industrijske stroke. — V Trzinu pri Trstu so spustili v morje spet novo podmornico »Morosini«, ki je dolga 73 m. — Modras je pičil 9 letnega Kavčiča Viktorja iz Renč pri Gorici; zdravniki so fanta rešili smrti. — Granata je ubila malega Stanislava Tofola iz Loke pri Grgarju. — V Trstu so zgradili in blagoslovili krasno stavbo za vseučilišče.

FRANCIJA

s Na straži za vsak primer. V francoskem pristanišču Brest, ki leži ob Atlantskem oceanu je postalo pretekli teden zelo živahno. S kolodvora in pristanišča se vračajo na svoja mesta častniki in mornarji, ki so bili na dopustu. Istočasno pa je atlantsko brodogradništvo vrkavalo strelivo in hrano. Častniki so pravili, da bodo natovorili na te vojne ladje hrano in municijo, da jim bo zadostovalo za 60 dni, ne da bi se povrnili po nov material in hrano. Hrana in strelivo je natovorjeno, ni pa znano, če so te ladje zapustile takoj Brest in se podale na odprto morje. Tudi ni znano, na katerih mestih bodo te ladje stale v pripravljenosti. Vojaške priprave so sedaj končane in je pripravljena mornarica, letalstvo, kakor suhozemna vojska za primer, če bi bila češkoslovaška republika napadena. Polslužbeno se poroča, da so mnogi vojaški ekrepi za sedaj končani in da so bili poklicani zadnji rezervisti za Maginotovo črto, ki leži ob francosko-nemški meji. Konec tedna je imela Francija 1.200.000 vojakov pod orožjem, ki so popolnoma pripravljeni na vsako presenečenje.

AMERIKA

s Drobil. V Clevelandu je umrla 25 letna Marija Lefevne roj. Zajc; njeni starši so bili iz Molkarjev pri Krki na Dolenjskem. — V Chicagu Ill. so pred kratkim našli mrtvega Karla Jegliča iz Trčiča na Gorenjskem. — V Denveru Colo. je odšla v večnost 58 letna Ivana Lunka iz Vel. Poljan. — V Pittsburghu so pred kratkim umrli: Alojzij Fabec iz Ratečevega Brda na Notranjskem, Terezija Zbašnik iz Loškega potoka, Peter Grabin iz Alešiča pri Vinici, Samuel Mihelič, Jos. Strekelj in stari priseljenec Andrej Goghe iz Tolminca na Goriškem, ki je živel v Ameriki okrog 50 let. — V Lost Creek W. va. je zapustil solzno dolino Janez Keržnik iz Smrečja na Gorenjskem. — V Jolietu Ill. so djali v grob 66 letnega Janeza Venišnika, 62 letno Marijo Grahek iz Bele krajine. — V Rockdalju je na veke zatisnil oči John Šetina iz Križa pri Zu-

žemberku. — V Snarbsburghu je bil po-
vožen do smrti 35 letni Fran Šumič, nekje
iz Bele krajine. — V Newyorku je zaspala v
Gospodu 80 letna Marija Danič, nekje z Go-
renjskega. Bala je izvrstna kuharica. — Prav-
tam je izdihnila 51 letna Poldi Volkar roj.
Kvas iz Domžal. — V Chikagu je bil pri
avtomobilski nesreči na mestu ubit Peter Ga-
brič. — Na Tamaracku Mich. je pred kratkim
umrl 71 letni rojak John Medved; je 49 let
delal v ameriških rudnikih. — V Moon Runn
Pa. so spremili k večnemu počitku 49 letnega
Andreja Mlekuža iz Bovca na Primorskem.
— Ameriški državni predsednik Roosevelt
je izjavil časnikarjem, da po njegovem mne-
nju mednarodni položaj v svetu, zlasti pa v
Evropi, še nikdar ni bil tako napet in ne-
varen, kakor je danes.

DROBNE NOVICE

»Vojaške vajec« imajo ne samo v Nemčiji,
ampak tudi v Franciji in sovjetski Rusiji.

185 Arabcev, 31 Judov, 17 Angležev je
postalo žrtev nemirov v Palestini meseca
avgusta.

104.968.000 litrov mleka je porabila če-
ška Praga v letu 1937.

20.000 Judov mora zapustiti Italijo v še-
stih mesecih.

4000 bombnikov je naročila angleška
vlada v Kanadi in Združenih državah Sever-
ne Amerike.

V primeru vojne Madžarska ne bo po-
magala nobenemu, je izjavil madžarski mi-
nistrski predsednik.

Amerika bo posegla v vojno, če pride do
nje, je povedal ameriški minister.

Skoraj 150 milijonov dinarjev dnevno
velja Nemčijo vzdrževanje pod orožje pokli-
tanih rezervistov.

764.000 članov je štela po uradnih po-
datkih konec avgusta italijanska fašistična
milica.

Hitler je govoril

V nemškem Nürnbergu je bil te dni ve-
lik zbor hitlerjevske stranke. Zadnji dan zbo-
rovanja, 12. septembra, je podal vodja nem-
škega naroda izjavo glede nemško-češkega
spora.

Na naslov državnega predsednika češko-
slovaške republike je Hitler rekel sledeče:

Gospod Beneš, vi govorite samo taktično
in hočete vse zavesti na pot postopka in že-
nevskega slepomišljenja. Toda, gospod Beneš,
lo ne gre več naprej. Ne gre za leporečje.
ampak gre za pravico, ki je bila prekršena.
Kar Nemci zahtevajo, je pravica samoodločbe.
Gospod Beneš nima dajati nikakih darov su-
detskemu Nemcem. Če pa demokracije hočejo
ščititi to tlačanje, tedaj bo to imelo strašne
posledice. Jaz nisem nikdar zahteval, da naj
kdo tlači tri in pol milijona Francozov in An-
gležev, pač pa zahtevam, da naj Čehi ne tla-
čijo tri in pol milijona Nemcev na Češkem.
Gre za nemške sodržavljane. Nikdar ne bom
dopustil, da bi s posredovanjem kakega do-
brodušneža nastala ob Nemčiji druga Pale-
stina, kjer se Arabci branijo brez orožja.
Nemci v CSR niso brez obrambe in tudi niso
prepuščeni sami sebi. Jaz mislim, da lahko
ravno pred navzočimi Avstrijci rečem, kako

Boj ob Ebru v Španiji divja z nespre-
menljivo odločnostjo naprej; odločitve pa še
vedno ni.

Velike utrdbe je začela zidati Italija na
francoski meji.

Strahovit vihar je razdejal japonsko me-
sto Hiti; več kot 2000 hiš je porušenih.

V Rimu je nenadoma umrl kardinal Ca-
millo Laurenti.

Japonci so zasedli vojaško silno važno
mesto Kwangsji, ki zapira pot proti Hankovu.

Tudi Belgija je zasedla utrdbe na nem-
ški meji.

težko je rojaku živeti izven domovine. Mi-
slim, da mi boste vsi pritrdili, če rečem, da
mi ne bi zaslužili biti Nemci, če bi kaj take-
ga dopustili.

Hitler je povedal tudi te ostre besede:

Versalski mirovni dogovor je dal češki
državi pravico, da drugim svojim narodom
odvzame vse pravice. Če bi se pa kdo temu
uprl, tedaj pa lahko Čehi takega kar pobijejo
in umore. Če bi šlo za tuje zadeve, tedaj bi
lahko šli preko tega. Toda tudi v tem pri-
meru nas ta stvar zanima zato, ker gre za
tlačene narode, predvsem pa za tri in pol mi-
lijona Nemcev, to je toliko, kolikor je vsega
prebivalstva na Danskem. Bog teh Nemcev ni
ustvaril zato, da bi bili zmeraj pod tujo
oblastjo in zaradi versalske pogodbe izročeni
na milost in nemilost sedmim milijonom
Čehov, to pa samo zato, da bi teh sedem mi-
lijonov Čehov mučili tri in pol milijona Nem-
cev. Te resnice nikdo ne more zatajiti. Dej-
stva to dokazujejo. Trpljenje sudetskih Nem-
cev je strašno. Hočejo jih uničiti. Prepevati ne
smejo svojih pesmi, zato, ker te pesmi Če-
hom niso všeč. Pozdravljati se ne smejo s
svojimi pozdravi, dasi pri tem ne pozdravlja-
jo Čehov, ampak se pozdravljajo med seboj.
Ne smejo nositi belih nogavic, zato, ker to ni
všeč Čehom. Če jih Čehi preganjajo, se de-
mokracije sploh nič ne razburjajo. Mi pa
lahko odtod rečemo demokracijam, da nam
to ni vseeno. Če si ti ljudje ne bodo mogli
pomagati sami, tedaj bodo to pomoč dobili
od nas. — Pri tej priliki nam prihaja na mi-
sel, koliko bi lahko storila Rusija za svobodo
slovanskih narodov, če bi ne bila sovjetska.
Tako pa v imenu demokracije podpira —
češki centralizem.

VINA za vse priložnosti naročite pri
Centralni vinarni v Ljubljani.

RAZNO

L. Ganghofer:

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

Vedno više se je dvigalo sonce, vedno bolj je po-
jemal v koči prasket ognja. Z drhtečima rokama ujška-
joč dojenčka, je sedela žena vsa zbegana na hišnem
pragu. Po licih so se ji udirale solze in venomer se je
ozirala dol proti dragi, v katero sta bila izginila Eber-
vajn in Švajker. Čas je ginil, sonce je kazalo, da se bliža
poldan. Tedaj Hincule ni več strpelo. V skrbah je šinila
na noge in stekla čez košenico.

V dragi je zagledala prošta, sedečega na podrtem
deblu, in njemu ob strani svojega moža s povešeno glavo
in ohlapnimi rokami. Ebervajn je sedel z rokami na
kolenih in medtem ko je od daleč gor iz Lokijevega lesa
zabrisano donel glas zvona, so se upirale prostove oči
tja proti daljni dolini Melinjevega loga. Med zeleno odejo
gozdov je videl široko rjavo progo, segajočo nizko v
doline: po povodnji opustošeno pobočje Zbrisane Ahe.
Med vzdihom se je menih dvignil, stopil k Hinculi in
se zagledal v rožnati otrokov obraz. »Ali je deček?«

Ni mu mogla odgovoriti in je samo prikimala. Tedaj
je pa oživel tudi dolgin na deblu. »Povej vendar,« je
zajeceljal, »kako je najinemu fantku ime?«

Plaho se je ozrla Hincula kvišku, kakor bi se bala
izgovoriti ime svojega otroka, »Ebervajnček!«

Bojazno je upiral Švajker oči v prošta, da bi uganil,
kaj bo gospod storil. Toda Ebervajn je samo odmajal

z glavo. »Ime mi ne ugaja! Spremeniti ga boš morala,
Hincula! Prinesi mi jutri dečka v samotorico, da ga
kratim. Ime mu naj bo kakor onemu, ki je za vaju prosil:
Hiltiškale!«

Da bi skril svojo ginjenost, se je hitro obrnil nazaj
proti domu. Toda ni še prišel daleč, ko je na ves splav
pritekel za njim Švajker in zajeceljal: »Gospod, iz srca
te prosim, reci mi eno samo besedico, da se ne srdiš
na mene!«

Ebervajn ga je strogo in resno pogledal. »Tega ti
ne morem reči, zakaj srdim se. Toda kar se je zgodilo,
ne morem več predrugačiti. Za to si dobro preskrbel
že sam! Molči in se ne opravičuj! Vrni se domov k svoji
ženi! In da ti ne bom kradel spanja, kakor praviš, se
bom oglašil kdaj pozneje, da blagoslovim na tistem va-
jino zvezo. Planšar mora znati spat, njegov dan zahteva
trdo delo!«

»Gospod —«

»Molči, ti pravim in ne dotikaj se me! Ako se pa
želiš zahvaliti, naj bo tvoja prelomljena zaobljuba prva
in zadnja nezvestoba, ki si jo zagrešil v življenju!«

Ebervajn je krenil dalje po svoji poti. Za njim gluha
tišina. Toda čez nekaj časa, ko se je bil že precej od-
daljil, se je razlegel z rebri vrisk, da je bobneče od-
mevalo od sten.

Dve uri pozneje je dospel prošt Ebervajn v Senav.
Ko se je bližal županovemu ogradu, je zagledal brata,
ki je že čakal nanj, sedeč na skali kraj pota. Ob me-
nihovem prihodu so se Zigenotove oči in njegove blede
poteze toplo poživile.

PO DOMOVINI

Iz raznih krajev

Moravče. Do 1000 zavednih mož in fantov iz moravške dekanije je prihitelo na Mali Smaren na Limbarsko goro, kjer so se poklonili spominu preroditelja verskega življenja, pokoj. kardinala Missia ob 100 letnici njegovega rojstva. Krasen je bil cerkveni govor g. župnika Cegnarja in veličasten pogled na procesijo z Najsvetejšim, ki se je razvila po trati okrog romarske cerkve. Mogočno je odmevalo ubrano ljudsko petje. Pred cerkvijo pa nam je g. ravnatelj Capuder pokazal v globoko zasnovanem govoru pravega katoličana v javnosti. Lepo uspeli verski tabor, ki ga je priredila Kat. akcija, je vodil dekan g. Strekelj iz Blagovice. — V Hrašniku pri Moravčah se je nedavno zgodila smrtna nesreča. Posestnik Lipovšek Alojzij je šel dopoldne v gozd po steljo. Ker ga dolgo časa ni bilo domov, je žena prosila sosedo, naj gre do pogledat, kaj se mu je pripetilo. Voz, v katerega sta bila vprežena vola, je bil prevržen nekje med potjo in kolo zatakljeno za drevsom. Gospodar pa je ležal pod vozom mrtev. Nesrečo si razlagajo tako, da je pokojni Lipovšek opiral med vožnjo naloženi voz, pri čemer mu je spodletelo in vsa teža se je nanj zvrnila.

Leskovec pri Krškem. Vinska letina pri nas lepo kaže. Portugalka in drugi zgodnji pridelek je pa že v sodih, kajti zgodnje grozdje je kljub deževnim dnem lepo dozorelo. — Potres smo čutili pri nas zelo močno. Marsikdo je pretekli petek bežal iz hiše. To se je zgodilo zvečer ob 8 in 28 minut. V soboto zjutraj ob 5 pa so tisti, ki so se vstali, čutili zopet nov sunek. — Na fantovski odsek bo imel v nedeljo, dne 18. septembra, svoj občni zbor. Vsi člani vabljeni po deseti maši v dvorano »Pod lipce«.

Mengeš. V nedeljo smo imeli v Mengešu slovesnost pred Marijinim spomenikom v spomin 80 letnice Marijinoga prikazovanja v Lurdu. — Ob 2 je bil pri spomeniku govor, nato pete liturgije z ljudskim petjem, katero je spremljala mengeška godba. Slovesnosti so se udeležili lepo število ljudi in tudi družvena dvorana je bila napolnjena, kjer se je vršilo predavanje s filmom o lurskih čudežih. Spomenik je bil zgrajen leta 1857. v spomin proglasitve Brez-

madežnega spočetja za versko resnico in da bi Marija varovala prebivalce pred vsem hudim. Stoji sredi mengeškega trga in je eden najlepših spomenikov te vrste v naših krajih. Kip Marijin je bil vlit na Dunaju iz bronu in je letošnje leto na novo pozlačen. Veljal je 400 goldinarjev in ga je kupil tedanji mengeški nadžupnik Kuralt. Spomenik sam, visok 6 m, pa so nabavili tržanci in je veljal okrog 1800 goldinarjev.

Novice z bohinjskih hribov. Družina Benika Lovrenca na Gorjušah šteje 14 otrok. — Zato je oče ob krstu 14 otroka poprosil za bota ministra Kreku, ki se je prošnji radevolje odzval. Pri krstu je g. ministra zastopal župan iz Srednje vasi Jozef Mlakar. — Planina Goreljek na Pokljuki postaja vsako leto bolj vabljiva. S »Sporthotelom« bo kot kaže postalo tu kmalu gorsko letoviško središče. Ono nedeljo je bila zadnjič v letošnjem letu služba božja v kapelici na Pokljuki. — Vreme pa letos kmetu nagaja. Prve dni septembra smo imeli že dvakrat slano.

Sv. Jurij ob juž. železnici. Franc Skoberne, posestnik v vasi Hrušovec, dolgoletni naročnik »Domoljuba«, je v svojem 78. letu za vedno zatisnil trudne oči. Bil je plemenitega značaja. Bil je do zadnjega krepka kmečka grča ter zelo priljubljen pri vseh sosedih. — Naj počiva v miru!

Dobropolje. Ono sredo ponoči je bilo vlomljeno pri posestniku Glaču Francu v Bruhanji vasi. Mliše niso mogli zakleniti, ker so vrata napravljena na zapah. To priliko je izrabil prebrisan vlomilec in je iz male zidne omarice odnesel 800 din. Poberal bi gotovo ves denar, ki ga je bila večja vsota, le k sreči, da je bil popolnoma na dnu omarice in ga nočni gost ni opazil. Naši ljudje se še nočejo spomelovati in varno ter dobičkanosno vlagati denar v naše hranilnice, kjer ga prejmejo z obrestmi nazaj, kadar koli želijo. — Zagorsko prostovoljno gasilno društvo si je pred kratkim nabavilo novo motorno brizgalno, katere svečana blagoslovitev je bila na praznik Malega Smarna. Ob tej priliki je imel naš župnik Mrkun lep nagovor, na kar se je vršila neprisljuna ljudska

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

veselica, ki je lepo uspela. — V nedeljo, dne 11. septembra, je pa obrtniško društvo za sodni okraj Velike Lašče priredilo v Ponikvah zelo dobro uspelo kolesarsko tekmo. Prvi dve nagradi po 300 in 200 din sta prejela zastavna fanta iz Turjaka, tretja 100 din je pa ostala v Ponikvah.

Smileh pri Novem mestu. Blagodejni del zadnjih dni je zbudil tudi jurčke in druge gobe po naših hostah. Na prav čudne »gobe« je naletel v hosti med Stranaka in Birčno vasio železniški delavec Bartol Ivan. Ko je brekal za gobami, je zadel s čevljem na trd predmet, ki se je zasvetil kot zlato. Bili so deli razbite monštrance. Bartol je zadevo takoj prijavil orožnikom, ki so izkopali vse dele. Zdaj polzvedujejo, kje bi bila monštranca ukradena, domnevajo pa, da so to ostanki pred leti ukradene frančiškanske monštrance iz Navega mesta. — V Birčni vasi smo imeli tudi hujšo prometno nesrečo. Trčila sta avto in motor in le sreča je bila, da je njegov vozač Samida Franc, iz Mal. Rgija, odnesel le lažje poškodbe. Zdravi se v kandijski bolnišnici.

Stranje. Da leta 1913 smo imeli v Stranjah še kar zasilno šolo, na kateri so poučevali po večini tukajšnji župniki, deloma tudi organizisti. Se sedaj živeči župnik Molj je bil zasilni učitelj na tukajšnji šoli, zadnji zasilni učitelj pa je bil v Smledniku umrli župnik Jos. Cegnar. Ta je bil tudi poleg sedanjega župnika edini veroučitelj na sedanji osnovni ljudski šoli. Šolski upravitelj, ki je v vsem tem času šolo modro vodil, je bil pa ves čas le en sam, namreč g. Koman Make, po rodu Ljubljčan. Drugih učiteljev in učiteljic je pa delovalo na naši šoli že večje število. Šola se je začela kot dvorazrednica, sedaj imamo v Stranjah šestrazredno šolo. Tretji spominski dan bo pa stoletdesetletnica naše župnije. Tudi ta spomin je vreden, da ga dostojno popraznujemo. Veliko se govori o električni razsvetljavi vsaj ene-

»Zakaj pod milim nebom? Čemu ne pod sestrino streho?«

»Gospod! Tu notri danes nimajo zame prostora. V skrbah in veselju tekajo ljudje sem in tja: Rotica bo mati.«

Ebervajn se je nasmehnil. »V moji deželi se drami življenje! Sedel je poleg Zigenota, si odvezal s pasa usnjen tok ter ga izročil bratu. Poleg obilne potnine v denarju je bilo v njem še pismo, ki ga je bil napisal Ebervajn ponoči. »Resna dolžnost je, ki ti jo nalagam in izbral sem tebe za to dolgo pot, ker poznam tvojo zvestobo!«

»Komu naj odnesem sporočilo?«

»Cesarju, katerega prosim, naj sprejme pod svoje varstvo moj samostan in deželo.«

Zigenot se je prestrašil, da mu je vzelo besedo. Molče je poslušal navodila, ki mu jih je dajal proš.

»Toda gospod!« je končno zajecjal, »kako naj pridem k cesarju v njegovo hišo? Jaz, kmečki človek!«

»Obleko Cerkve nosiš. Slehernega velikaša vrata ti bodo odprta. In cesar naj vidi, da nima moj samostan samo menihov, tudi svetne može, ki jih diši zvestoba.«

Zigenot se je dvignil; trdneje je prijel palico in njegova upognjena postava se je počasi vzravnila; zdelo se je, da jo je prešinila nekdanja moč. »Pa naj odidem še to uro!«

»Da, Zigenot!« Ebervajn je objel bratovo dlan in jo dolgo stiskal, medtem ko sta si oba moža gledala v oči in se molče poslavljala.

Skozi odprta ogradna vrata je z rdečim obrazom prišel Rudlib. Smeječ se, je prišel k obema menihoma in v svojem veselju pozabil pozdraviti prošta. »Ali sta

videla rojenico? Pravkar je bila pri meni v hiši s košem otrok!«

»Deček, Libli!«

»Deček, da! In za nameček še deklica!« se je žareč od veselja ponesel mladi gospodar. »In prav je tako! Gaden potrebuje zopet ljudi. Toda stopi z menoj v hišo, Zigenot, sestra te kliče. Njena prva beseda je bila: jeli, Libli, Zigenot bo ime fantku in Reka deklici!« Obrnil se je nazaj proti ogradnim vratom in Zigenot je urno krenil za njim.

Smehljaje se je gledal Ebervajn za bratom. »Vzemi s seboj to veselje, ki ti bo lajšalo pot. In kadar se vrneš, se boš vrnil zdrav in močan na duši in telesu! Iz tebe se bo rodil še duhovnik, kakršnih potrebuje Bog.« Pa se mu je obraz zopet zamračil. Daleč onkraj gorskega gozda je zagledal Falkenštajna z njegovim zapuščenim zidovjem. V dolgih tednih dela, ki so sledili tistem pogubonosnemu dnevu, je bil obiskal vse opustošene kraje v okolici, le tega se je izogibal. Zdal ga je vleklo nekaj tudi tja.

Ko je stopal navkreber med ruševinami in polomljenim drevjem, ga ni vodila nobena steza; jezdna pot je bila zasuta, nobena nova utrta, prekletega kraja so se ogibali vsi ljudje. Tesnoben občutek ga je prešinil pri pogledu na odprta grajska vrata. Spustni most je prepenjal jarek, toda mostnice so bile ognite in posejane z gobami. Na zapuščenem dvorišču so se ob krožnem zidu videli še ostanki hlevov, medtem ko so kamnito grajsko podzidje pokrivali puščobni kupi pepela in zoglavenega tramovja. Povsod je bohotele neko velikolistno ščavje z dolgopeceljatimi cveti in po zidu se je spenjal bršljan, zajedajoč se po regah med kamenje. Tudi nekaj

plove iz Hamburga proti zahodni ameriški obali Potnika, ki je komaj dve leti star, so prepeljali iz Stellingena, kjer ima Hagenbeck svoje vrtove, v ogromnem zaboju. Je to 1,35 m visok slon, doma iz Rangoona v Indiji. Pred seboj ima dolgo potovanje. Z »Oaklandom« se vozi do San Franciscu, kjer ga bodo preložili na drugo ladjo, ki ga prepelje na rajski otok Honolulu. V parku bogatega moža bo našel svoje drugo domovanje. Med potjo mu bodo morali dnevno dajati 60 funtov krme. Pitali ga bodo z ovseno rezanico, repo in senom. Brž ko bo ladja dosegla toplejše kraje, bodo ogromni zaboj prenesli na krov. Odprli bodo vrata in slon se bo lahko do ljube volje naužil sonca, svetlobe in zraka. Srečno pot!

50 letnica avtomobilov. Prvi avtomobili so se pojavili leta 1888. v Parizu. Meličani so se iz prve posmehevali vozilu, za katerim se je vlekel gost oblak dima, ki je smrdel po benzinu, da so Parizanke morale tiščati svoje noske v žep-

ga dela naše župnije. Naj bi bili vsi stranski župljani vsaj toliko uvideli, da bi to prilika izrabili za to, da župno cerkev, župnišče in mežnarijo opremijo z električno razsvetljavo. Koristili bodo s tem darom le sebi in nikomur drugemu. Za trikratnega Abrahama se tak dar že spodobi. V cerkvi bomo pa ta spomin popravljali prav točno na dan stopenjskega dne, to je na nedeljo, dne 16. oktobra l. 1788 je bil namreč podpisani cesarski odlok, katerega vsebina je bila ta, da se sedanja župnija Stranje izloči iz matere-župnije kamniške in se v Stranjah ustanovi samostojna lokalija. In prav tega dne je bil imenovan za Stranje prvi duhovnik, frančiškan p. Bogomir (Godefrid) Znidaršič za samostojnega dušnega pastirja. Tistega dne bomo opravili v naši župni cerkvi zahvalno službo božjo s slavnostnim govorom, katerega bo govoril sedanji stranski župnik. K tej službi božji še sedaj varimo in najo opozarjamo vse stranske župljane, domače in tudi tiste, ki žive sedaj zunaj naše župnije in njenih meja.

Dobrepolje. V poletnem času se je gradilo v nati, vedno za napredkom stremeti župniji, mnogo novih stavb. Vse večje stavbe so se gradile po zamisli našega organizatorja župnika g. Mrkuna. V Ponikvah tik z avto sv. Male Terezike je zrasla nova kapela, ki je že skoraj izgotovljena. V njej bo prostora za 800 ljudi. Prav tako naglo napreduje gradnja Jakličevega doma, ki bo ena največjih stavb na Vidmu. Kakor kaže, bo dverana že pred zimo izročena svojemu namenu. Ker bo v tej stavbi tudi nekaj stanovanj in javno kopališče, bo vsaj deloma omiljena tukajšnja stanovanjska kriza in bo tudi poekrbljeno za splošno higieno vaščanov. — V zidnjem času se neprestano čujejo pritožbe prebivalcev vasi Hočevca in gozdnega naselja Vodic in drugih selišč, da jim delajo divji prašiči velikansko škodo na poljskih pridelkih, ki jih je že itak tako malo. Ljudje komaj čakajo, da bo končno le uspelo našim lovčcem, da bodo škodljivce zatrli in rešili našega obupanega kmeta te nadleže. — Premeščena je po prošnji na našo ljudsko šolo učiteljica gđ. Ambrožič Branislava iz Veliškega Gabra.

Preska. V Preski tostran želez. kolodvora Medvode-Preska postavlja tvrdka Miklavc-Medič novo tekstilno tovarno. Z velikimi težkočami je obična preskrebela zemljišča za zidanje tovarne, ker ji je tvrdka dala besedo in se zavezala pismeno, da bo jemala v delo le domače delavce in to iz domače občine. Ker se tega tvrdka ne drži, in jemale v delo v večini tuje delavce, in to celo druge državljane, domačih pa le malo, so se do-

mači brezposelni delavci pritožili na okr. načelstvo za posredovanje. Ljudstvo je po pravici razburjeno, ker vidi, kako kapital že v začetku ne drži dane besede, in ve, da mu ni nič za zaupati. Razburjeno je pa tudi zato, ker je zvedelo, kako se je neki gospod iz župana, ki se je potoeval za domače brezposelne delavce, na najboljši pripravi način — norčeval. Kaj takega se ne bo pozabilo!

Semič. Ne mine dan, da se ne bi zgodila kaka nova tatvina. Zdaj je vlomljeno v zidnico, zdaj posekanih nekaj smrek v gozdu; drugič zopet odnešeno meso ter druga jedila iz shrambe; zdaj je potrigan fižol na njivi, zdaj obrano sadje na vrtu; tam je zmanjkalo kar čez noč poljedelsko orodje, tu obleka iz hiše in tako dalje brez konca in kraja. Niti skromne kapelice niso več varne pred drznimi umovci. Orožnikom se je sicer posrečilo že dobiti nekaj teh tičev, ali kljub temu mora obstojati še več teh tatinskih tolcv v naši okolici. Ne mine teden, da ne bi koga peljali zvezanega na železniško postajo. Zanimivo je, da so se oprijeli tega nečednega posla celo ljudje, o katerih bi človek kaj takega najmanj pričakoval. — Zlikovci vrše svoj posel že kar pri našem dnevu. Nedavno je prijatelj tuje lastnine vdrl v vinski hram zasebnice, ki stanuje eno uro stran. Odprl je vežna vrata, nato odmaknil skrinjo, ki je bila v veži, in skozi tla vdrl v kletne prostore; natočil si je nekaj vina in zopet po isti poti odšel na pro-

sto. Ker se je to zgodilo po dnevi, je imel smelo. Istočasno, ko je zapiral vežna vrata, je šla mimo neka žena in spoznala tatu, ki je sedaj že v rokah pravice. Že itak je revščina velika, pa ti zmanjka edini pridelek, za katerega si se trudil vse leto. Starši, pazite na svoje otroke, da ne bodo prišli na slaba pota in ne bodo nekoč delali gromote vam ter vsej župniji! — Dolgo časa je pritiskala suša, sedaj pa že več dni neprestano dežuje. Lani smo predčasno potrgali grozdje zaradi manevrov, letos bo pa deževje zopet pokvarilo kakovost vina. — Novo župnišče je že pod streho. Sedaj čistijo že notranje prostore. Bo lepa stavba, ki bo ponos vse fare. Tudi nergači so prišli že do spoznanja, da je bilo staro poslopje res neprimerno. Prihaja jesen in zima ter z njo dolgi večeri. Vsi, ki še niste naročeni na naše časopise, storite to čimprej!

Velesovo. Na Mali šmaren je bila tu sklepna slovesnost 700-letnice Marijine božje poti. Krasno vreme ob tem dnevu je veliko pripomoglo, da se je zbrala ogromna množica vernikov — najmanj 5000 po številu iz vseh župnij širne Gorenjske. — Celó iz zasedenega ozemlja je prišel Slovenec, ki je bil po časopisih opozorjen na ta božjepotni kraj. Ob devetih je opravil sveto daritev g. knezoškof in imel pred sv. mašo lepo pridigo. Posebno težko so ljudje pričakovali popoldanske slovesnosti. Ob pol treh je bila pridiga g. kanclerja Joža Jagodica. Veliko ljudi je moralo ostati zu-



Novo moderno šolsko poslopje so ono nedeljo slovesno blagoslovili in odprli v Homeu pri Kamniku.

ne robčke. Manj so se razburjali Angličji. Policija je imela z avtomobilisti prvotno mnogo opravka. Ljudje, pa in mačke, drevesa in hiše niso bile varne pred prvimi avtomobilisti. Ni minulo desetletja in avto se je udomačil v mestih, postal tam vsakdanje vozilo ter izpodrinil konje in nosače. Le na deželi so še z debelimi očmi gledali čudo. Za stoletnico mu prorokujejo, da bo avto izpodrinil vsakršno drugo prometno sredstvo.

Otok žrtev očetove pijanosti. V malem kraju srednje Poljske je gostoval potujoči cirkus. Stvar si je ogledal tudi pijan možak, ki je za roko vodil 9-letnega sina. Obstal je pred kletko, v kateri je bil lev. Pijanec je odprl vrata, da bi leva bolje videl. V tistem hipu pa je lev otroka zagrabil in ga potegnil k sebi v kletko. Predno je prišla pomoč, je bil otrok raztrgan; zverina pa je nato mimo pijanega očeta planila ekoci odprta vrata na prsto in ušla. Ujeli so jo po nevarnem lovu.

dreves je še ostalo, po deblih ovesenih z lobanjami divjadi in preperelimi rogovji; veje so bile gole in suhe, ožgane od požarnega ognja. Toda na mnogih mestih sivih tal, kjer je raslo ščavje bolj redko, je uzrl Ebervaj majhne svetlozelene lističe: mlade poganjke bukvinega semena, ki so ga bili natrosili jesenski viharji. Sto let — in na kraju, kjer se je dvigal Vaccmanov grad, bo zelenelo visokodebelno bukovje z gostimi vejami!

V vrtnice misli in premenljivih občutkov je stopil Ebervajn okoli kupa pepela, ki je bil nekaj hiša. Pod njegovimi koraki se je prašila mel in ko je prišel do mesta, kjer so se pod sivo odejo dali uganiti še sledovi odprtih stopnic, je odgrebla njegova noga iz pepela majhen zapojen predmet. Ali ji bil koščeni držaj ščita ali uho lesenega vrča? Ebervajn se je sklonil, izegnul roko in osupnil. Strmo zroč na uganko, ki jo je bil dvignil iz prahu, je segel z drugo roko na prvi po sveti spominek, ki ga je nosil na vrvički okoli vratu. Zdaj je držal en del te uganke v desnici, drugega v levici in njegov zbegani pogled je blodil od enega do drugega. Oba konca sta si bila podobna kakor polovici razpočene zapestnice. In vendar tudi ne! Ena polovica, ki jo je nosil na prsih, je bila trda kost, samo orumenela od starosti, z vrazami na notranji strani. Druga je bila preperela in brezbravna, od trohnebe tako razjedena, da se je dala na njeni notranji strani razpoznavati komaj sled nekih znamenj. S trepetajočima rokama je staknil oba kosa. Prilegala sta se liki dela neke celote. In vendar tudi ne. Ena polovica, njegova, je bila na prelomu ostró nazobčana, druga pa na okroglo razjedena od gnilobe.

Težko dihač je zmajal Ebervajn z glavo in že hotel sivo uganko vreči nazaj v pepel. Toda pogled mu je

zopet obvisel na trhli kosti, zopet je staknil oba kosa! Ali sta bila dela celote? Kako je prišla ena polovica na Rimsko cesto v Partnahgav, druga sto ur drugam, sem pod pepel od Vaccmanovega gradu? In ko sta bili še celota, čigava je bila koščena zapestnica? Kdo jo je nosil na topli, živi roki?

Vroč groza je obšla sprašujočega meniha. Težko je dihal, po žilah mu je viharno plala kri. Z dlano si je zakril oči, kakor bi jim hotel zabraniti, da bi reševalo temo te uganke, kakor bi hotel ubežati vsemu, kar mu je burilo dušo. »Mar naj se razvname v meni znova stari boj, ker mi bega glavo in misli nerazumljivo naključje?«

Povesil je roko in se zagledal tja čez prostrano dolino. Rahel nasmeh se mu je prikradel na lice in kri mu je toplo zaplala iz srca, ko je v razžarjenem odsevu večera uzrl po vseh potih ljudi, ki so po storjenem dnevnem delu hiteli liki drobne mravljice proti samotici, tja k svojemu »dobremu gospodu«. »Vidim jih, pa iščem svoj rod in dom, brate in sestre? Mar jih nisem našel že davno, sto in sto? Ali jih ne ljubim z isto ljubeznijo, s katero ljubijo oni mene. In jaz še stojim —«

Pohitel je k obzidju in je iz obeh rok hkrati zagnal polovici obročkov dol v globino. Videl ju je padati, hitreje in vedno hitreje. Zdaj sta se dotaknili svetlo jezerne vršine. Dva bela pramena sta brizgnila kvišku, dva vodna kroga sta se zljila v en sam rahlo se razblinjavajoč kolobar — in zopet je gladko in blesteče počivalo jezero in zrealilo v svojih zelenih valovih gore in ožarjeno nebo

K o n e c .

naj cerkve. Po končani pridigi se je takoj začela pomikati procesija. Zastopana je bila šolska mladina z zastavo. Nato so se uvrstili fantovski odseki in dekliški krožki ter narodne noše v procesijo. Zelo močno so bile zastopane dekleta Marijih družb iz raznih župnij za svojimi zastavami. Godba iz Cerkelj je svirala Marijine pesmi menjače s cerkvenim zborom. Lep je bil pogled na zbor 29 duhovnikov in bogoslovcev s školom na čelu, ki so na glas molili sv. rožnavece v procesiji. Za njimi so nesli bogoslovci Marijino milostno podobo. Marijo so spremljale belo oblečene deklice z lilijami v roki. Nad vse prečestljiv je bil prizor, ko so prinesli Marijino podobo iz cerkve po stopnicah na cesto. Navzoči gledalci so bili do solz ganjeni, celo moški se niso mogli zdržati solz. Vsa procesija je potekla v prav vzornem redu, za kar so skrbeli številni reditelji, ki so svojo dolžnost izvršili prav vestno. Po povratku v cerkev so bile slovesne pote litanije Matere božje in zahvalna pesem. Z pesmijo »Povsed Bogac so se številni romarji poslovlili od Marijinega svetilja. — Mati božja velesovska je ta dan obhajala svoje zmagovalce.

Kaka pri Krškem. Prošli petek malo pred pol 9 zvečer nas je iznenadil močan potresni sunek, kakršnega ne pomnijo niti stari ljudje. Čuti je bilo vršenje v zraku, pod zemljo pa bobnenje tudi še potem, ko je sunek že prešel. Povzročil je dokaj vznemirjenosti. Marsikje je pustil sledove na zidovih ter zmetal opeko in omet na tla. — V ponedeljek so se vrnil v domovini na oddihu se mudeči naši izseljenci, v Francijo. V borbi za njih obstanek jim želimo polno uspehov.

Vinivrh pri Smarjeti. V nedeljo 18. septembra ob 9 dopoldne bo na prijaznem gričku Vinivrh pri Smarjeti ljudski tabor za občine Smarjeta, Bela cerkev, St. Peter, Škocjan, St. Jernej, Mirna peč, Novo mesto itd. Govorila bosta gg. minister v p. in senator dr. Kulovec in banoški svetnik Dem. Weble. Dojenjci, ta dan na Vinivrh! Tabor bo v vsakem vremenu.

St. Rupert na Dolencjakem. Na Vel. Cirkniku je bila 12. septembra na slovesen način blagoslovljena nova šola enorazrednica, za katero so preuredili bivše Nahtigalovo hišo. Ljudstvo je vsem, posebno pa banški upravi zelo hvaležno. — Z letino smo kar zadovoljni. Tudi vinogradi lepo kažejo. Če nam Bog nakloni sončne dni, bo izvrstna kapljica. Le sadija ne bo iz živinske krme je to leto bolj malo, pa še to zaradi slabega vremena ne moremo popraviti.

Slovenski dom

JE NAS ČENENI POPOLDNEVNİK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLO PRIPOREČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 13 IN STANE MESEČNO SAMO 13 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKE DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPIŠNICO UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ STEVILE LISTA NA OGLED.

St. Andraž pri Velenju. Že od nekdaj je bila želja vseh faranov, da bi se uredilo tukajšnje pokopališče, ki je že imelo žalostno sliko. Zato se je cerkveni konkurenčni odbor z vneto lotil dela, da se ta stvar enkrat uredi. Gabrov plot smo podrli in namesto njega stoji sedaj krasna ograja. Na vsaki strani vhoda pa so vdelane marmornate plošče z napisom vojakov, padlih v svetovni vojni. — Kijub temu, da se je mnogo del izvršilo na tla, so vendar stroški precejšnji, ki so pa deloma že poravnani in niso faranov prav nič obremenjevali. Ves potreben denar se je dobil od dohodkov raznih prireditvev. Dolžnost konkurenčnega odbora pa bo, da uredi tudi notranjost, da bo potem v skladu s lepo ograjo.

St. Barbara v Halozah. Zadnje poročilo o toči v Halozah se sedaj lahko krivo tolmači. Sporočamo, da je napravila toča le malo škode. Edino v enem delu Cirkuljan se hudo pozna na koruzi in ajdi, drugod pa ni tako hudo. Ljudje so se le hudo prestrašili, ker je silno neurje bilo ponoči in ker jim je še vedno v spominu grozna toča leta 1934.

Zdelo. Zaspal je v Gospodu najstarejši občan Frane Rodman iz Zdel, star 90 let. Bodi mu lahka zemlja. — Dne 7. septembra so naznanili zvonovi pretrpeteljstvo novice, da je umrla po dolgotrajni bolezni mlada žena in mati Ben Antonija, ki zapušta moža in 5 malih otrok. Draga mati naj počiva v miru, možu in otrokom naše sožalje!

Leskovec pri Krškem. Lepo vreme, ki je nastopilo, daje novega upanja našim kmetovalcem,

da se vsaj nekoliko nadomesti škoda po suši, ki je uničila dober del naših pridelkov, največ pa živinske krme. Tudi gozdje bo pridobilo na količini in kvaliteti. — Bela žena si je izbrala tista, ki je lani novembra prišel po 23. letih iz Amerike. Jetika, ki jo je prinesel iz tujine, ni dopustila, da bi vsaj eno leto tožila svojo 88 let staro mater, stanujočo v vasi Vitre. Pokojni Franc Račič je nov dokaz, kaj da našim izseljencem tujina. — Dne 9. septembra ob pol 9. zvečer nas je prestrašil potres. Škode ni naredil, pač pa je povzročil mnogo strahu.

Bela cerkev. Precej močan potresni sunek smo čutili v petek 9. septembra ob pol 9. zvečer, ki pa je trajal le malo časa. Po nekaterih vaseh je padala opeka s streh. Večje škode ni naredil.

Preska. V letošnjem letu kosi sniti v naši župniji kar preveč. Do 6. septembra jih je umrlo že 17. Zadnjega smo pokopali 23-letnega fanta Albina Bečan iz Senčice. Kal bolezni je prinesel od vojakov. Velikasten pogreb je pričal, kako so dobrega mladeniča vsi spoštovali in ljubili. — Rojstev je pa do sedaj šele 23 doma in 3 v Ljubljani. — V nedeljo, 18. septembra obhaja pri nas bratovščina Žalostne Matere božje svoj glavni družbeni praznik. Popoldne ob 2 je slovesna procesija ter pridiga in pote litanije. Castilci Žalostne Matere božje pridite! Nekdaj se je trlo pobožnih obiskovalcev. Za spaved je poskrbljeno.

Dupleje. V nedeljo 4. septembra smo tudi pri nas odkrili spominsko ploščo v svetovni vojni padlim vojakom naše fars. Plošča je vzidana na cerkveno steno. Ob 10 smo imeli sv. mašo za padle vojake, katero je daroval bivši vojni kurat J. Cegnar, župnik v Trnovem. Po maši se je velika množica faranov zbrala pred ploščo. Po blagoslovitvi je imel na zbrane najprej nagovor domaćin Franc Snedec, za njim pa je spregovoril župnik J. Cegnar tako lepo, da se niso mogli zdržati solza niti moške, ki so prestali vse gorje svetovne vojske. Nato je spregovoril še zastopnik bojevnikov iz Ljubljane. Med slovesnostjo so dupljanski gasilci lepo zapeli tri žalostinke. Vsi pošteti farani pa so s studom obsojali obnašanje nekaterih ljudi, ki niti take stvari, kakor je poštenost spomina vojnih žrti, ne morejo pustiti v miru in s surovim obnašanjem motijo slovesnosti, ki bi morale biti še tako propalemu človeku svete. — Gospod urednik, še o prireditvi našega Društva kmekih fantov in deklet bi vam radi nekaj napisali, pa vem, da imate že vi in

Limbarski:

Razdejanje

(Povest iz domačega življenja.)

»Red mora biti,« so kimali možaki. Svetlin jim je trobil, da je treba dvigniti živinorejo. Priporočal je umetna krmila. Poslušali so ga z odprtimi ušesi.

Mati Svetlinka se je ogrevala za umno kurje-rejo. Jaje je dovolj, zato pa nimajo prave cene. Občina bi morala nabaviti stroj za valenje piščet. To bi bil napredek!

Pivec se pričel gledati na uro. »Kaj, ali je že res toliko?« so se ustrašili nekateri, ki svojih skrb za dom še niso utopili v kozarec. »Pa smo kar obsedeli!«

»V prijetel družbi čas hitro mine,« je menil krčmar, vedoč, da je ura pretekla. Pomaknil jo je nazaj, tako da gostje tega niso opazili. Ali pa jo je kar ustavil.

»Kam se vam pa mudi?« je stopila med goste krčmarica, da bi jih še pridržala. Pomagale so ji živahne kretnje, mežikanje z očmi, dreganje s komolci in prijaznost, obličena v sladke besede. Vse to je delovalo očarujoče.

Toda možje se niso dali premotiti. Plačali so ter se poslovili. »Pa še kaj pridite!« sta jim segala v roke. »Takoj po večerji se vrnite!«

»Kadar bo spet prilika nanesla,« so popravljali tihi, katerim je bila škoda denarja.

Pivec, ki so še ostali za mizo, niso bili že več za resen pogovor. Vidmar je slonel na oglu in dremal. Lovrine pa jokaj, kadar se je spomnil svoje raje, kakršne ni bilo nikjer pod božjim soncem. Florja je pel, da je trepotala luč v svetilki; kogar je dosegel, ga je objel in pritisnil k sebi. Jerač pa šepal in zbada, kdor mu je prišel pod roko; kadar je bil vinjen, tedaj se z njim sploh ni dala govoriti.

»Tone, kadar boš ti župan, tedaj bo bolj,« je silil v Rožanca.

»Tebi tako ni sile,« mu je odvrnil porogljivo.

»Pa kreda se bo podražila...«

»Zakaj?« ga ni povsem razumel.

»Zato, ker je bodo krčmarji več porabili...«

»Ali misliš zares?« je zategnil na kratko.

»Stari Rožanc ni hodil v gostilne. Suhe hruške je glodal, a ti se mastiš s pečenko...«

»Tebi še nisem nobeno pojedel,« mu je zabrusil.

»Stari je posojal, ti pa dolgove delaš...«

»Ti mi še nisi nič posodil,« — Rožanc je že vihal rokave.

»Mir!« je Svetlin zapovedal obema.

V veži so se začeli drobni koraki. Ida se je vrnila z Rožanco, ki je široko odprla vrata in stopila v sobo. »Tone, domov se mi spravile je zarohnela. »Ali si sedel na smolo? Ves popoldan si že tukaj! Kdaj boš pa živino opravil?«

»Ali je niso oče?« se je skoraj ustrašil.

»Saj veš, kaj so oče! Nanje so ni treba zanašati...«

Vstal je, da bi se izmazal izra mizo, a Svetlin mu je namignil, naj ostane in pritegne ženo zraven sebe.

Rožanc je odrinil soseda in nalič kozarec.

»Domov pojdi!« je prezrla njegovo vabilo.

»Oče že ves popoldne godrajajo...«

»Saj pojdem!« — Rožanc je prosiče gledal krčmarja, naj posreduje. Sam je brez moči, ker mu je žena vajena kljubovati.

Svetlin jo je prijel za rame. »Ana, tak te bodi vendar taka! Zraven moža boš pa le sedela. In če se nekoliko pomudiš, še zato ne bo treba plačati davka!«

Njegove besede so zalegle. Vdala se je, čeprav nerada, in sedla k mizi.

»Pa pij!« je mož potisnil prednjo kozarec.

»Nisem žejan!« je odklonila.

»Pa še boš!« se je pošalil Svetlin, da bi jo

spravil v dobro voljo. »Ako zvečer mavrica vedo pije, naznanja lepo vreme.«

Dotaknila se je z ustnicami kozarca in vrhnila nekaj kapljic, pri čemer so ji je grozovito spali obraz in stislo jo je po vsem telesu. »Kako jec! Postavila je kozarec na mizo.

»Izvrstno vino, čeprav je okus nekoliko oster!« — Krčmar se je udaril ob čelo, kot bi se bil nekaj domislil. »Ida!« je poklical svakinja. »Tistega iz kota ji prinesi, ki privede dušo!«

Rožanca se je bruhnila, da ji ni treba ničesar nositi. Toda Ida je smuknila skozi vrata in že je stala na mizi steklenica, ki se je prijetno rdečila. Svetlin je natočil čašo ter ni odnehal poprej, dokler ni bila prazna. »No?« je nato pogledal Ano.

»Ta pa gre! Sladi in greni,« se je oblikovala.

»Taka piha je za ženske,« je hvalila Svetlinka. »In zdravilo za bolnike!« — »Prav za zadnje uro!« je dostavila Ida s porogljivim nasmehek.

»Tako vino boš pila, kadar boš županja,« je Jerač iztegnil svoj dolgi jezik.

»Kakšna županja?« Rožanca ni razumela šale.

»Takšna, da se ti bodo odkrivali in pa takole!« — je emokul z jezikom ter si poljubil roko.

»Tiho!« ga je poklical Svetlin kot raspasajenega paglavca. »Nocoj še ni nihče župan, prijatelji smo in sosede!«

»Tone!« — Rožanca je nekaj zastutila. »Pa ne, da bi se ti kam vtiak? Le poskusi!«

Mož ji je hitro odkimal in napolnil čašo. »Pij, Anka! Saj poznaš Jerača!«

»Siten je, siten,« je rekla in napravila nekaj krepkih požirkov. »Rad nagaja, a ne misli hudega.«

»Zpji, Anka, ako se ti prileže,« — Rožanca je bila sama ljubernivost.

Ana je bila in postajala zgovorna. Na dom je pozabila. Svetlinka so ji je prikupila z okusno večerjo. »Saj niso taki kakor mišimo,« je sodila Svetlinove, ko je obirala gosko. Kesala so jo, ker se je proti očetu precej drugače izrazila.

vsi bralci Domoljuba o tej organizaciji pravilno mnenje. Le to bi radi približali, da je izšel v Kmetijskem listu o tej prireditvi dopis, ki ni niti v najdaljšem sorodu z božjo hčerko resnico. Sicer pa znajo tudi pri nas ljudje take dopise prav brati in vedo kam pes tace molli.

Šmarjeta na Dol. Dne 20. septembra bo pri nas velik kramarski in živinski sejem (tudi za konje in svinje). Kupci in prodajalci, vabljeni! — V naši občini so sejm vsak kvaterni terek.

Kresnice. Zlita letina je bila letos dobra kot že več let ne. Živinske krme pa je malo. Zalosten pa je pogled po naših vrtovih. Spomladanski mraz je precej škodoval, kar je ostalo, pa so uničili sadni škodljivci. Za našega kmeta pomeni dobra sadna letina veliko, saj je sadje eden največjih virov dohodkov. Letos ne bo sadja niti za dom. Dela je pri nas obilo. Zlasti železnica in apnenice zaposlujejo veliko ljudi. Da bi le tudi preko zime mogli ljudje dobiti primerne zaposlitve.

Vrhovec pri Ljubljani. Ob jugozahodni meji Ljubljane, kjer gospoduje nad prijazno dolinico daleč znani Bokališki grad, smo dobili novo selišče z imenom Vrhovec. Stanovaleci tega kraja so doslej pogrešali cerkvice. Našli so skromen izhod in si z bornimi prihranki in s pomočjo dobrotnikov postavili lično kapelico Matere božje. Svetište, grajeno v prikupljivem modernem slogu, dela čast graditeljem in okolici, njeno notranjost pa krasi velika Marijina soka, delo kiparja Kogovška. Blagoslovitev kapelice bo v nedeljo 18. septembra ob 3. Po končanem obredu in litanijah bo darovanje. Vabimo vas, da se v čim lepšem številu zberete k redki slovesnosti in pomorete po svojih močeh k dovršitvi tega zgledega prizadevanja.

Vinica pri Črnomlju. Oni dan si je hotel Jože iz Podklanca privoščiti nekaj ribice za priblišek. Šel je z dinamitom k vodi. Nesreča je hotela, da mu je dinamit eksplodiral v roki. Eno roko mu je takoj odneslo, drugo pa so mu morali v bolnišnici odrezati. Tudi sicer je revež močno poškodovan. Zdravi se v bolnišnici v Kandiji.

Metlika. Tabor v Metliki je bil lepši kot smo sami pričakovali. Tabor je potekel v najlepšem miru in redu, čeprav so se nekateri menda bali v Metliko priti kot govorniki. Ko je minilo do sami pričakovali. Tabor je potekel v najlepšem miru in redu, čeprav so se nekateri menda bali v Metliko priti kot govorniki. Ko je minilo dopoldansko slavlje, se je pripeljal pokrovitelj tabora župan dr. Adlešič, kateri je obiskal takoj počit-

niško kolonijo ljubljanskih otrok v Metliškem gradu. Popoldne je g. pokrovitelj prisostvoval telovadnemu nastopu in imel lep nagovor na mladino. — Avto je povozil pred nekaj dnevi v Metliki 9letnega dečka iz Vidošič, ko je šel z materjo s kolodvora. Prvo pomoč mu je takoj nudil zdravnik, ki je odredil prevoz v bolnišnico. — Strel v nogo je dobil Anton Nemanič iz Božakovega. Ko je varoval grozdje v vinogradu na Hrvaškem so navaliли Hrvatje nanj s kamenjem in orožjem. Moral je tudi iskati pomoči v bolnišnici. — Pred par dnevi so pretepli posestnika Kozjana, ko je čval vinograde. Sploh so postali Hrvatje jako nasilni na naše posestnike, ki imajo tam vinograde. Požigajo jim in trtje sekajo. Zdaj pa še pobijajo, ko čuvajo svojo last. Tukaj bi morala oblast napraviti red. Še nekaj! Slovenci gori okrog Ljubljane in z Gorenjske, ko hodite po vino, zakaj ne bi kupili vina od naših ljudi, kateri imajo boljše vina, a cene so iste. Že črček prepeva! Letos je dan trgatve določen za 10. oktober. Ako bo lepo vreme, bo izborna kapljica:

Iz naših društev

Lom. Prosvetno društvo in fantovski odsek prirediti v nedeljo, dne 2. oktobra malo tombolo v korist nameravanega prosvetnega doma. Prosimo vsa društva, naj takrat ne prirejajo prireditev. Vse prijatelje naše mladine vabimo, da se tombole udeležijo v obilnem številu. V slučaju slabega vremena se tombola vrši prihodnjo nedeljo.

Trebnje. Prejšnji teden so končali z graditvijo novega gasilnega doma. Stavba je nekaj svoje vrstnega in bo gasilec in kraju v ponos. Slovesno so blagoslovili in otvorili novi dom v nedeljo, 11. septembra popoldne. — V nedeljo, dne 18. septembra bo ob pol 8 zjutraj v »Prosvetnem domu« predavanje: »O odhiti in razkuževanju semena in pravljenem kletarstvu ob času trgatve.« Kmetje in vinogradniki, naj bo vaša udeležba čim večja.

Brasilevce. Katoliško prosvetno društvo bo uprizorilo v nedeljo 18. septembra ob 15 v Društvenem domu svetopisemsko igro: »Jettejeva hči« v 3 dejanjih. — Domačini in sosede prijazno vabljeni.

Sv. Avguštin v Halozah. Marijanskega tabora se je udeležila velika množica. Velikanska je bila že rimska procesija na predvečer. V nedeljo pa je prišlo na tabor do 5000 Marijinih častilcev.

Škof. voditelj Marijinih družb je ob 10 blagoslovil zastavo dekliške Mar. družbe in imel sv. mašo ter prekrasen govor. Po maši je bilo zborovanje, kjer je nastopil kot slavnostni govornik p. Konstantin s Ptujске gore. Sledili so še drugi govori in pozdravi, med njimi tudi govor zastopnika sosednjih Hrvatov. Množice so se zadovoljne razšle.

Sv. Lovrene na Dr. polju. V nedeljo 4. sept. je naše prosvetno društvo priredilo igro »Na smrt obsojenic«, ki kaže trpljenje naših bratov za mejami in ki je prav primerna za proslavo 20letnice Jugoslavije. To proslavo smo istočasno praznovali tudi pri nas. Pred igro je bil primeren govor in lepota petje domoljubnih pesmi. Vsa proslava je potekala v najlepšem redu in v splošno zadovoljnost številnega občinstva.

Dolenjske Benetke. Igra »Slehniki«, ki jo je prosvetno društvo predvajalo na Mali Šmared zvečer pred župno cerkvijo, se ponovi na kvaterno soboto ob 7 pri Materi božji na Slinovcih. Romarji od blizu in daleč pridite že v soboto zvečer, ker bomo igrali nalašč za romarje. — Naši »naprednjaki« so se tudi udeležili shoda v Krškem, ki ga je imel poslanec Mravljje. Ugotovili so zopet, da mora vlada zopet pesti, ali pa bo vojska. Eden udeležencev zborovanja v Krškem se je tako navdušil, da je moral napasti igralce, ki so se vračali domov od večerne prireditve. Likof za ta napad pa bo napredni mož sam plačal.

Šmartno pri Litiji. V nedeljo, 18. septembra, bo imel govornik iz Ljubljane zelo važen narodno obrambni govor, in sicer takoj po prvi maši v Šmartnem pred cerkvijo, ob 11 pa na Javorju pred cerkvijo. Vsi vabljeni, odrasli in mladina, moški in ženske!

Zallog. V nedeljo 4. septembra je bil pri nas dobro obiskan šod JRZ. Govornik nam je v kratkih in jednatih potezah razložil delo naše stranke in našega voditelja dr. Korošca. Dne 11. septembra bo imela škofjeloska gasilska župa v naši vasi glavno gasilsko vajo za celo selško dolino. Kojar zanima, naj pride pogledat.

Struge. Premovanje govodi je za nami. Ocenjevalna komisija je prignala živino pregledala in ugotovila da so posebno rodovitne krave prav lepe. Bilo jih je 66. Pa tudi vsa druga živina, katere je bilo z mladino vred 402 glavi, je bila pohvale vredna. Komisija je vse živinorejce nagradila in so nekateri dobili prav lepa darila. Razdeljenih je bilo 5000 din. Od tega je dala država 1300, banovina 1800, okr. kmetijski odbor

Čas je Rožanki v prijetni družbi naglo potekal. Kazalec na stenski uri se je že naglasi k polnočne višave. Vidmar se je medtem že nadre mal in Lovrincu je bilo mehko pri srcu ob pogledu na Rožanko, ki se je bolj in bolj privajala možu. »Prav kakor nekdanja moja Franceka!« se je spomnil svoje rajne žene. »Zdaj sem pa sam!« se mu je utrnila debela solza.

»Pa bi se oženili,« mu je omenila Svetlinka. Mož je zajokal in dal razumeti, da mu sprito dorašil otrok kaj takega ne kaže več storiti.

»Zapejmo, kdo bi jokale!« — Florin ni mogel gledati kličih obrazov.

»Pa dajmo!« — Rožane je položil ženi roko na ramo. »Kajne, Ančka, da nam boš pomagala?«

»Pametno bodi!« se je sramovala. »Nisem še pela v gostilni.«

»Boš pa nočoj. Saj znaš,« ji je prigovarjal.

»Znam že, znam, toda...«

»Kar dajmo!« se silila Ida, ki se je rada postavila s svojim visokim glasom.

Florin jo je urezal naprej, nakar je pritisnila na družba:

»Prej pa ne gremo dam, da se bo delal dan, da se bo svitalo gor prot' Ljubljani!«

Niso še izpeli, ko so se z močnim truščem odprla vržna vrata. Stari Rožanc je stopil v sobo, čim je utihnila pesem. Družba je ostrmela.

»Oho, očka Rožanc!« Svetlin se mu je klanjal ter mu ponujal roko.

»Meni se ni treba nič klanjati in sosed ne tega sosedu v roko.« — Nato se je obrnil proti mizi: »Ana, lepo si začela! Takoj mi beži domov, sicer... Otroke imaš, pa tukaj posedaj! Sram te bodi!«

»Oče, pit pojdi!« mu je hči pripravljala kozarec. »Takega se niste pili!« — Poznalo se ji je, da govori resnico.

»Pa ga tudi ne bom!« je pribil odločno. »Mlad nisem popival, pa se tudi star ne bom privadil. Vidva se ga bosta pa že navadila. Zgodaj sta začela.«

Ana ni vedela, kaj naj bi odgovorila. Naj reče karkoli, očeta ne bo ugnala. Hudo se je bilo premagati, a vendar je molčala.

Svetlin je hotel očeta premotiti s šalo, rekoč, da so gostilne hiše, kjer Bog roko ven ponuja. Omenil mu je čudež v Kani Galileji.

Starec je zatisnil ušesa in ozmerjal žeta z zapravlječem.

»Vašega še nisem nič napravil,« se mu je zapletal jezik.

»Domov pojdi!« je zahteval s krepkim glasom, kot bi ne bil slišal nobene druge besede.

»Če hočem,« se mu je zet postavil po robu.

»Pojdi!« ga je proail. »Vol se je odrgal...«

»Nazaj bi ga bili privezali!...«

»Nisem tvoj hlapec.« — Starec se je obrnil proti vratom.

»Oče, ne bodite vendar takile!« mu je klicala vsa družba. »Ali mar nismo sosedje?«

»Taki sosedje!« je dejal zaničljivo.

Svetlin ga je ujel med vrati. »Proč!« se mu je iztrgal iz roke. »Mene ne boste!« Odšel je s glasnim godrnjanjem.

Ana je vstala in prišla moža za roko. »Pojdiva, Tone!«

»Ali meniš, da se je vol res odvezal?«

»Čeprav se ni, iti morava.« — Izpustila je moža in vsa zmehšana hitela za očetom.

Rožanc se je nekoliko obiral, naposled pa je tudi on odšel iz krčme. Sledili so mu tudi drugi, togolni na stareca, ki jim je pokvaril družino, da so se morali raziti v slabi volji.

Svetlin je ugasnil luč in zapri pivnico, nakar se je umaknil v manjšo sobico. Na mizi je ležala knjiga, kamor je zapisoval dolžnike. Odprl jo je in zapisal na stran, ki je bila že popisana do polovice: »Rožanc 10 litrov.« — In ptička je tudi

že naša,« se je namuznil in odložil knjigo. Mislil je pa Rožanko.

III.

Rožanka se je zbudila tisto jutro s silnim glavobolom, ko je že sijalo sonce. Zejna je bila in ko se je napila vode in umila glavo, je čutila, da ji je odleglo. Počasi se je zmajala v kuhinjo, kjer je pa v peči že gorelo. Mož je zakuril, preden je šel v hlev k živini.

Po zajtrku sta odšla na polje. Z očetom nista govorila. Starec je ostal z otroki doma za varuha. Dela se ni dotaknil, vse ga je jezilo zaradi prekanja pri Svetlinu.

Ano je kuhala vročina. »Zaradi pljače,« je rekla ter si brisala s predpasnikom znoj, ki ji je kapal od čela.

»Ni slabo vino, ki oznoji človeka,« je menil Tone.

»Ampak preveč ga je bilo. Oče so prišli res o pravem času.«

»Danes bi se pa spet prileglo,« je izkušal čeno, »Ni ne rečem — zaradi žeje...« je gledala proti Svetlinu.

»Domov grede se bova oglasila...«

Ana ni odgovorila ničesar. Spomnila se je rajčuna. »Ali si sinoči plačal?« je bila radovedna.

»Saj veš, da nisem. Že več mesecev sem brez denarja...«

»Pa bo le treba poravnati. Kako boš pa vedel, koliko mu dolguješ?«

»Svetlin zapisuje. Bova že poračunala. Jaz zaupam njemu, on pa meni, čeprav ima zapisano na steni: »Na up pri sosedu!«

»Niso slabi ljudje,« je hvatila žena. »Kdo bi bil mislil, da znajo tako postrežiti! Sinoči sem jih šele prav spoznala.«

»Ne, ali ti nisem pravil?« — Rožane bi bil kar zavriskal od veselja. Ana doslej Svetlinovih ni mogla videti; kadar so se sprli zavoljo gostilne, je držala z očetom. Sam bi je ne bil mogel spreobrniti, pa se je ujela kakor muha na sladčico.

2000 in občina 500 din. Iz veselja kar je našel tako izredno lepo živino je na svojo lastno inicijativo dodal predsednik komisije iz banskega zaklada k nagradam še 400 din, češ da so nagrade za tako lepo živino premajhne, kar so navzoči z veseljem vzeli na znanje. Komisija je med drugim izjavila, da ima zadruga v Strugah najlepše krave od vseh zadrug, ki so imela letos premovanje. Kdor si je živino na ocenjevalnem prostoru ogledal se je pač moral ljuditi tako lepi živini ko je v Strugah jako malo dobre krme. Zlasti lansko leto je bilo splošno pomanjkanje krme. Vztrajnost pa je premagala vse težave in omogočila postaviti tako lepo živino pred ocenjevalno komisijo. Pri tej priliki tudi omenjamo, da je bila naša zadruga že leta 1928 na ljubljanskem velesejmu odlikovana z zlato kolajno. Prav škoda je da nismo mogli tudi letos razstaviti svoje živine tam zaradi slinovke.

Odri! Komedijski Butalci in drama »Živ pokopani« lahko naročite pri Tonetu Kušar, Retefe 20, p. Skofja Loka.

RADIO LJUBLJANA

od 15. do 22. septembra 1938.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila spored in obvestila.

Cetrtek, 15. sept.: 13.20 Harmonika solo, 18 Radijski orkester, 18.40 Slovenščina za Slovence, 19.30 Nac. ura, 19.50 10 minut zabave, 20 Koncert pevskega zbora Glasbene Matice, 20.45 Plošče, 21 Koncert Radijskega orkestra, 22.15 Koncert lahke glasbe. — **Petek, 16. septembra:** 13.20 Koncert Radijskega orkestra, 18 Plošče, 18.40 Zenska ura, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zanimivosti za planince, 20 Koncert, 21.20 Orglice in harmonika, 22.35 Angleške plošče. — **Sobota, 17. septembra:** 13.20 Koncert Radijskega orkestra, 18 Radijski orkester, 18.40 Socialno skrbstvo v Ameriki, 19.30 Nac. ura, 19.50 Pregled sporeda, 20 Ob dvajsetletnici osvobođenja, 20.30 Plošče, 21 Prenos opere iz Rima. — **Nedelja, 18. septembra:** 8 Radijski orkester, 9 Napovedi, poročila, 9.15 Plošče, 9.45 Verski govor, 10 »Prenos cerkvene glasbe, 11 Otroška ura, 12 Koncert Bežigradskega pevskega zbora, 13.20 Koncert Radijskega orkestra, 17 Kmetijska ura, 17.30 Plošče, 18 Površnik, veseloligra, 18.30 Plošče, 19.30 Nac. ura, 19.50 Violinski kon-

cert, 20.40 Plošče, 21 Radijski orkester, 22.15 Jokek in Ježek. — **Ponedeljek, 19. septembra:** 13.20 Koncert Radijskega orkestra, 18 Zdravniška ura, 18.30 Plošče, 18.40 Nekaj poglavij o biologiji žene, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Zdravice, 22.15 Lahka glasba. — **Torek, 20. septembra:** 13.20 Koncert Radijskega orkestra, 18 Plošče, 18.40 Pomen za življenje ima nauk o značaju, 19.30 Nac. ura, 19.50 Deset minut zabave, 20 Plošče, 22.15 Svicarska godba. — **Sreda, 21. septembra:** 12 Akademski pevski kvintet, 18 Plošče, 18.40 Mladinska ura, 19.30 Nac. ura, 19.50 Plošče, 20 Orgelski koncert, 21.10 Šramel »Skrjanček, 22.15 Plošče.

Nikomur hlapci

Dol pri Ljubljani.

V vrsto lepih mladinskih prireditev se je pridružila tudi dolska. Tabor je bil napovedan za 28. avgusta pa je prav tisti dan nastopilo tako grdo vreme, da se je morala vsa prireditev vsiti v zelo skróten obseg. To je bilo seveda nekaj za naše nasprotnike! Sprito svojih neskončnih neuspehov so že na vse drugo pozabili, le zavist jim še dviga preplašeno srce iz hlač. Njihov goreči poročevalec je pohitel v Ljubljano poročati svojemu lističu, še preden se je prireditev začela. Po sili poročevalce v svojem zmašenem poročilu stoka in vzdihuje nad slabim yremenom in mu je žal, da je vse delo zastoj in da prireditev ni tako uspešna, kot bi zaslužila. Zdaj vsaj vidimo, kakšne mile



Dopisnik Kmetijskega lista je videl v Doli nekaj »grosnegac«.

jero je neka organizacija naredila iz kmečkih fantov. Od daleč so ti junaki stali in držali roke v žepih — pa jim je še tega napornega dela žali No, to so res fantje in pol! Največje težave pa je delal našemu poročevalcu strašni napis: »Bogu otroci, domovini sinovi, nikomur hlapci! Nikomur hlapci! Strah in groza! Ko je ta hlapčevska duša zagledala grozni napis, ga je vse zapustilo. Saj pa ta stvar tudi ni kar tako! Le pomislite, ljudje božji! Nekje na širni zemlji se še zdaj — po toliko letih nasilja in strahovlade — najdejo ljudje, ki nočejo biti nikomur hlapci! In to si še drznejo očitno povedati! Sedaj seveda razumete, da je bilo za junaškega poročevalca to preveč. Globoko se je ukrivil njegov suženjski hrbet, lasje so se mu najekili in jadrno jo je v najhujšem dežju popihal v Ljubljano poročati o tej v nebovpijoči pregrehi. V rokah je namreč z obupnimi močmi stiskal cepce — pomislite, ljudje božji — prav pravi cepce — in bežal je... Škoda, da moč ni priložil fotografije.

Kmečki fant to ni bil. Najbrž je bil kak blede-ličen škric, ki je po pomoti zašel na deželo, še bolj po pomoti pa med kmečke vrste.

Osmega septembra pa so naši liberalci strahno slabo molili, ker niso bile ustlišane njihove prošnje za dež. Zaprli so se v svoje hiše in čepeli za zaprtimi polknicami. Naša prireditev pa se je nemoteno razvijala. Počastil jo je celo gospod ban, ki je imel lep govor o pravih mladinskih organizacijah. Za njim je brat Lengus pokazal v svojem lepo zasnovanem govoru prepada, ki zija med našo organizacijo in omo drugo, ki dobiva podporo od naših žuljev in si lasti viteški naslov. Ljudi se je nabralo lepo številu.

Ljudem okrog zelene deteljece pa svetujemo, naj v prihodnje pošljejo kakega bolj junaškega poročevalca v Dol. Mogoče bo kaj pametnega zvedel, da mu ne bo treba prodajati cenenih nesla-nosti, kot jih do zdaj in ki jih dobi za vsakim oglom deset za počen groš!

d Vse bralece Domoljuba opozarjamo, da svoje oblačnine potrebščine kupujete pri naši domači trvdki F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29 in 30, kjer dobite res dobro blago. Videli boste tudi, da bo trvdka kmalu dobila nove prostorene trgovske lokale, zaradi česar želi iz dosedanjih prostorov vso svojo zalogo razprodati, ter so tudi cene temu primerno znižane.

Odtod ta nenadna sprememba. Tako je izgubil stavec zadnjo oporo, na katero se je še naslanjal, kadar je udrihal po Svetlinu.

Vročina je bila čedalje hujša, Ana je zevala in omagovala. Tonetu se je zasmilila; rekel ji je, naj gre domov in pripravi kosilo. Rada ga je ubogala, ni ji bilo treba dvakrat vediti. Takoj je zasidila v zemljo molitko in nabrala v košaro plevela, ki ga je ponesla domov za prašiče.

Bliznjica s polja je peljala mimo Svetlina. Rožanka ta dan ni napravila ovinka. Svetlin jo je prestregel, ko je šla čez njegovo dvorišče. »Danes pa še kakor ogenj,« jo je nagovoril. »Pa bi se malo ohladila.«

Sedla sta na klopico pod lipo, kjer je bila tudi miza, pripravljena za goste. »Samo za trenutek,« je rekla. »Bog ne daj, da bi se predolgo zamudila!«

»Ida, vina na mizo!« je zaklical v vežo. »Tiste-ga iz mane!«

»Ni treba!« je branila. »Nimam pri sebi de-harja!«

»Nisem te vprašal, kaj imaš in kaj nimaš,« se je delal, kot bi bil nejevoljen. »To pa vem, da si žejna.«

»Zares ste mi ustregli!« — V dušku je izpraznila kozarec ter ga postavila na mizo. »Teče kot olje.«

»Pi, Ana! Nič ga ne pokušaj!«

Izpila je do polovice in sukala kozarec proti soncu. »Ali je to vino res iz mane?«

»Res,« je pritrdil. »Delajo ga iz medene rose...«

»Pa je ni v naših krajih?«

»Seveda je ni,« je zanikal; »zato je tako vino silno drago, ker pride iz daljnih krajev...«

»Hm, drago je, pravite. Dobro je pa le,« se je obilzovala.

»Pi je ga le najboljša gospoda...«

»Pa ga mi tudi,« se je smejala s precej dru-gačnim glasom.

Steklenica na mizi je bila prazna. Ana je po-grabila košaro, med potjo jo je zanašala.

Ko se je Tone vrnil s polja, je slonela na ognjišču. V peči je bila tema. »Slabo mi je,« je dejala možu, ki ji pa ni rekel ničesar, čeprav je poznal njene slabosti. Urežal si je za kosilo kruha ter se lotil domačih opravkov.

Stari Rožanc ni vedel, kaj se je spet pripetilo njegovi hčeri. Krivda je padla na posledice ne-deljskega večera. Napravil ji je dolgo pridigo: »Ako si lačna, si vzemi kruha in skušaj si lahko, kar hočeš. Za žejo je v kleti sadjever ali pa voda v studencu. Kadar ti je dolgčas, se zabavaj z otroki. Dobra mati ne išče okrog razvedrila. Ako bi bila sinoči lepo doma, bi bila danes zdrava. Tako pa nisi za nobeno rabo.«

Ana je jokala in molčala. Ako bi bila katero zinjla, bi se ji bilo poznalo, da se ji zaletavajo besede. Moč so ji sicer pojemale, a zavest je bila še toliko trdna, da je skrivala svojo onemoglost.

»Zetu pa ne bom rekla ničesar,« je sklenil potihno, pa se ni mogel zdržati. Lotil se ga je zvečer po storjenem delu. Tone se je naslonil na mizo, čim je prišel v sobo. Ni se zmenil za otroke, ki so stakljali okrog njega.

»Atek je bolan,« jim je pravil stavec. »Pri Svetlinu se je nalezal strupa...«

Zet je dvignil glavo in pogledal čez ramo očeta.

»Zakaj me gledaš kakor škrt iz vrča? Mar nisem povedal resnice?«

»Če sem bolan, je moja stvar,« je godil neje-voljno. »Pa nisem.«

»Tem bolj zate!« — Oče se je namuznil ter ga zbedel: »Koliko si pa zapravil?«

»Tudi to vas ne briga. Zaradi vas naj var-čujem ali zapravljam. In če grem jutri beračit, mi vi ne boste ukazovali.«

Stavec mu je zapretil: »A tako si upaš go-voriti? Preden boš zabunkal kmetijo, me boš iz-plačal. Moja potrpežljivost ni železna; ne bom namreč čakal razdejania in molčal kakor bacek.«

»Saj ne rabite denarja!« ga je zavrnil po-smehljivo.

»Pravico imam do tega, kar je moje. Ti pa ne smeš razdirati nekaj, kar ni samo tvoje. Otroka imaš in ženo, za katero si dolžan skrbeti.«

Mladega gospodarja je razdražilo. »Vse je moje in lahko naredim, kar hočem. Če prodam ali razdelim med uboge, če nočoj vse razdenem...«

»Če ne boš ti, bodo pa drugi. Svetlin te bo še slekli iz kože. Le dobro si zapomni!«

Mož je udaril ob mizo. »Oče, z vami ni vredno govoriti! Vzel je klobuk in odšel iz sobe.«

»Oče, zakaj ga jezite?« je pristokala Ana iz kuhinje. »Rajši bi molčali!«

Stavec je odprl »kno. Gledal je za Tonetom, ki jo je mahal navzgor proti Svetlinu. »Ubogi otroci!« je vzdihnil prav glasno za odhajajočim gospodarjem. »Vse bo pogljal po grlu!«

Ana se je sesedla na klop in jokala.

»Le jokaj!« ji je rekel. »Še boš jokale!«

»Ali naj grem spet ponj?« je ihtela.

»Seveda bi bilo dobro. Ali pa bi bilo morda bolje, ako ne greš,« je naglo popravil.

»Zakaj?« je strmela v očeta.

»Zato, ker si premeška ter se daš prego-voriti!...«

Sklenila je, da ne bojde nikamor, pa se ni mogla zdržati. Počakala je toliko časa, da se je oče zaprl v izgovorjeno sobico. Nato je potihno odprla vrata in zbežala čez dvorišče.

Domov že ni več prišla sama. Mož jo je pri-nezel na hrbtni, ker ni maral sramote, da bi bila ostala kje na poti. Še je bila pri zavesti, a noge je niso več držale.

»Tone, prav potihno odpiraj!« je opozorila mo-ža, ko jo je postavil pred večna vrata. »Oče ne smejo vedeti, kdaj vas prišla...«

»In da sem te prinesel,« se je počalil.

»Nikar me ne jezite!« se je spozabila in spre-govorila glasno.

(Nadaljevanje sledi.)

Pozor živinorejci!

Klajno apno je valno za prehrano živine.

Temelj živinoreje je pravilna prehrana živine, posebno mlade. Napake, ki se pri tem napravijo, se pozneje ne dajo zlepa popraviti. Potrebna ni samo hrana, ki je bogata na beljakovini, škrobu in na vitaminih, valno je tudi, da se v hrani dajejo tudi druge za življenje valne mineralne snovi, predvsem apno in fosforna kislina.

Naša tla po večini v gornjem sloju nimajo dovolj apna, zato tudi trava, ki raste na takih tleh ne vsebuje apna. Pomanjkanje apna pride potem do izraza pri živini v slabi rasti, slabem izkoristku hrane in podvrženosti raznim boleznim. Posledica pomanjkanja apna v krmi je tudi mehkoostnost pri govedu in svinjah ter slaba nosnost kokoši.

Za razvoj kosti je potrebna poleg apna tudi fosforna kislina, ki je tudi ni dovolj v naših krmilih. Zato se mora fosforna kislina dajati v obliki fosfornokislega apna. Klajno apno mora biti zelo fino zmleto, sicer ga živalski želodec ne more sprejeti, temveč ga neprebavljivega izloči.

V Jugoslaviji se pod imenom »Klajno apno« prodaja bodisi fosfornokislo apno, ki je dobro, toda drago ali pa ogljikokislo apno (kreda ali zmet apnenec). Slednje koristi odrasli živini nekoč, toda za mlado živino pa je radi pomanjkanja fosforne kisline popolnoma neučinkovito. Naš živinorejci sploh ne ve, kaj prav za prav kupuje pod imenom »Klajno apno« in če kakovost blaga odgovarja ceni, katero je zanj plačal.

Iz teh razlogov se je Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku odločila, da spravi na trg klajno apno, ki bo imelo vedno isto sestavo in bo najfinerše zmleto. To klajno apno se bo prodajalo izključno samo v plombiranih juta vrečah po 50 kg. Tovarna jamči, da vsebuje klajno apno najmanj 60 odstotkov ogljikokislega apna, 10 odstotkov fosforne kisline v obliki fosfornokislega apna in 5 odstotkov živinske soli.

V svrhu razločanja od drugih sličnih krmil je »Hrastniško klajno apno« svetlo rudeče pobarvano.

Kako in koliko klajnega apna se poklada živini?

Množina ana, ki jo živina porabi tekom leta, ni vedno enaka. Ravna se po krmi, ki se poklada živini. Tako n. pr. rabi živina, ki se hrani s kisto krmno, oziroma z zeleno hrano, dvakrat toliko apna, kakor če se poklada zrna krmna, ali pa sladko seno. V splošnem naj bi se dajalo dnevno: velikim živalim in mladim (teletom in žrebetom) 2 polni žlici, praščem pa po velikosti do pol žlice. Kokošim naj bi se dajala ena desetina dnevne krme v obliki klajnega apna. V svrhu preprečenja izgub in razpršitve se priporoča, da se klajno apno pomeša z vodo in otrobi ali z drugimi krmili.

NAZNANILA

Opozorilo vsem trafikantom in neorganiziranim drž. upokojencem. Zčetkom oktobra vsakega leta je treba predložiti prav vsem državnim upokojencem, vdovam itd. »Prijava« zaradi prejemanja pokojnine. Te tiskovine potrebujejo državni upokojenci tudi ob raznih drugih prilikah. Zato je neobhodno potrebno, da so »Prijava« stalno na razpologo v vsakem kraju vsaj v eni trafiki. Banovinsko društvo državnih in samoupravnih upokojencev v Ljubljani (Wolfova ulica št. 10) je založilo te tiskovine v pravilno predpisani obliki. Trafikantje lahko naročijo te tiskovine z običajnim popustom. Cena 1 din za izvod. Se neorganizirane državne upokojence opozarjamo, da dobe vsi društveni člani s septembarsko številko društvenega glasila »Upokojenec« po en izvod »Prijava« zastoji. V posebnem članku se bodo obravnavala v tej številki vsa potrebna navodila. »Upokojenec« izhaja vsak mesec in ga dobivajo vsi društveni člani brezplačno. Članarina znaša mesečno 3 din, ki se bo pa znižala na 2 din čim doseže društvo 3000 članov. Danes je včlanjenih že 2920 članov. — Zastojuje prijava pristopa po dopisnici.

Krajska. Tamburaško in kulturno društvo »Celce« v Ljubljani priredi v dvorani gasilske čete v Krašnji, dne 18. septembra 1938, ob 3 popoldne veseloigro v treh dejanjih »Teta na konju.« Vabljeni vsi, ki se želijo od srca nasmejati.

NAIVEGJA DOMAČA TRGOVSKA HISA V JUGOSLAVIJI

MOSKE obleke iz trpečne hlačevine 190

FANTOVŠKE dolge hlače, močne vzorčaste 30

MOSKE BOLJŠE obleke polvolsene suknje 240

MOSKE hlače močne in solidno izdelane 40

FANTOVŠKE obleke s kratkimi hlačami 80

ZIMSKI SUKNJICI iz volnene tkanine, trajni 235

Obleke iz lastne tovarne

Stenmecki CELJE 19

UNIK-IZ-NAZAR

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslova oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Kmečko dekle od 14 let

naprej, ki bi imelo veselje do slikanja in popravljanja, sprejemem takoj za stalno. Isto-tako tudi kmečkega fanta od 15 let. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. — Franc Konjedič, Strazišče pri Kranju.

Sprejemam dehtico

poštenih staršev, šole prosto, k dvema otrokoma. Naslov v upravi »Domoljuba« pod številko 14.562.

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno. Pišite: »Anos«, Maribor.

Župnišče bi se sprejel okrog 15 let star fant. Bil bi kot pomočnik starejšemu hlapcu. Pomagal bi tudi nekoliko cerkovniku v cerkvi. Najrajši bi se sprejel tak brez staršev, ki bi bil sposoben in lepega vedenja. Plača po dogovoru. Ponudbe na naslov: Uprava Domoljuba: »Župnišče« št. 14.558.

Kovaškega pomočnika in vajenca sprejme M. Ložar, Sr. Gameljna, št. Vid nad Ljubljano.

Polhovce kuč: Din 3- komad

plačuje za prvovrstne, druge in tretje vrste nižje. Zdravič, trgovina, Ljubljana, Stari trg 30 (nasproti kavarne Zalaznik).

Prodaj voz malo rahljen, pripravljen za samca. — J. Čož, Spodnji Cerovec št. 16, Sv. Križ pri Litiji.

Hlapca od 15—17 let starega, sprejemem takoj. Naslov v upravi Domoljuba pod številko 14.561.

Mlajše dekle za kmečko se išče. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Domoljuba« pod številko 14.277.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zastojuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din; 10 zav. po pošti 72 din, ter priporočamo, da naroči eden za več sosedov skupaj. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Vdovec posestnik brez otrok, nad 60 let star, poroči žensko od 55 do 65 let, z nekaj imovine. Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Mirosljubna/14346c.

Hiša s posestvom primerno za vsako obrt. ob državni cesti pri kolodvoru, prodam takoj. — Poizve se: Lukanc Mstevž, kolar, Tržič.

Hiša s posestvom

se na drobno razproda v Piljavi gorici št. 13 v ponedeljek, dne 19. septembra ob 9. uri.

Lepo posestvo

iz proste roke naproday v Daneh št. 14 pri Ribnici na Dolenjskem. Gosp. posl. v dobrem stanu, njive, travniki, gozdi, lepo zaraščeni, 3 vrtovi. Plačilni pogoji zelo ugodni. Več se poizve v Lukovici št. 15.

Gepeli dobro

hranjen, prodaj Jožef Ažmar, Suha 15 — Kranj.

Za vsakogar

najboljši nakup obleke, perila in vsa praktična oblačila. — Presker, Sv. Petra c št. 14, Ljubljana.

Hiša z vrtom za Din 26.000,-

prilapravo za vsakega obrtnika, zlasti pa za čevljarja, prodam. — Sp. Pirneče št. 5, pošta Medvode.

Mesto organista

in cerkvenika razpisuje župni urad Poljsnik pri Litiji. Porudbe na župni urad Poljsnik p. Sava.

Iščem hlapca mlajšega, iz

poštene hiše. — Franc Selan, mesar, Potočnikova 12, Ljubljana.

Prodaj več orodja

za mehanike, mizarje, več šivalnih strojev, par za čevljarje. Beričevo št. 18.

Čevljarskega vajenca

sprejemem. Istotam tudi pomočnika. Travnik, Trebnje.

Deklo vajeno vsega kmečkega dela,

sprejme Smarje, Jarše št. 11, Moste.

Kolesa najnovejši le-

tošnji modeli v največji izbiri že od Din 550— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 86, (nasproti Gospodarske zveze).

Spoštovani gospodar!

Vsa reklama nič ne pomaga, če vedno se najbolj izplača kupiti usnje in dobiti na dom čevljaria. Doma narejeni čevlji trpi za štiri pare inozemskih tovarniških čevljev. Ako hočete zanesljivo gornje usnje in trpežne podplate — pridite v stalo znano trgovino

Ivan A. Grosek - Trebnje

Velikanski mamut »Vranglovec«. Najsevernejši konec ruske zemlje in številni otoki, zaviti v večni led, so postali posebno v zadnjem času pozorišče najbolj vnetega raziskovanja znanstvenikov vseh vrst. Med vsemi odkritji v teh krajih pa je menda nemalo pomembno tudi ono, ko so odkopali na Vranglovem otoku velikanskega mamuta, kakršni so tam živeli v nekdajšnjih, davnih časih. Truplo tega mamuta se je ohranilo tako dobro, da se ni moglo boljše in učenjaki pravijo, da je šele sedaj doprinese pravi dokaz, kakšna

Za 44.000,- Din

kupite lahko na sodni dražbi na Vrhniki, dne 19. septembra ob 9. uri, bižo v trgu primerno za trgovino ali obrt z elektriko in vodovodom odda ljeno 3 minute od postaje Vrhnika trg, 4 gozdne parcele, njivo in travnik. Prodajalo se bo po posameznih parcelah. Dražbeni pogoji na Vrhniki.

je ta ogromna žival v resnici bila. Moskovska akademija znanosti se je ačad odločila, da pošlje na kraj te čudovite najdbe novo večjo odpravo, da mamuta popolnoma takšnega, kot je bil izkopen, prepelje v Moskvo. Vranglov otok, kjer so našli mamuta, leži v Severnem ledenem morju, ne daleč proč od severne obale vzhodne Sibirije. Meri le približno toliko kot naša Gorenjska. Na njem so narekdo poseljeni Eskimi. Rusi so se tega otoka polastili šele leta 1924. Na njem so postavili v zadnjem času tudi radio-postajo, ki prenaša v svet senzacionalna poročila, če so le vsaj približno takšna, kakor to zadnje o velikem predpotopnem mamutu, ki meri v daljavo 19 angleških čevljev.

Dva raziskovalca sta se slučajno sešla v puščavi ter si jela pripovedovati, kaj ju je privelo tja. Prvi pravi: »Prišel sem sem, ker imam posebno strast za potovanje, ker mi je mestni šum šel na živce in nisem mogel več prenašati smradu



Perilo je gotov denar!

Prav tako kakor prinaša kapital obresti, tako podaljšate s pravilnim pranjem trpežnost perila in s tem prihranite v gospodinjstvu nepotrebne izdatke. Edini pogoj je, da uporabljate za pranje milo, ki temeljito pere in pri tem varuje perilo.

SCHICHT^{ovo} TERPENTINOVO MILO

pere bleščeče belo



po beancinu. Hotel sem, da vidim sonce vzhajati na novem obzorju, hoditi po pesku, kamor še ni stopila človeška noga, skratka, hotelo se mi je romantično. Ali ste vi iz enakih razlogov tu? — »Da, to se pravi, ne, moja hčer se je pričela učiti klavir.«

Peter je dolgočasil družbo s pripovedovanjem o svojih pastolovščinah na potovanju ter zlasti naglašal, kako je bil rešen golove smrti. »Divjaki so me že vlekli k ognju, ko je glavarjeva žena

svojemu možu nekaj pošepetala na uho, nakar je glavar ukazal svojim, da so me izpustili.«

»Mar se je zaljubila v vas?« je vprašal eden izmed poslušalcev.

»Ne, pač pa je kuharsko knjigo zgubila.«

Brzoparilniki s bakrenim ali jeklenim v ognju pocinkanim notlom.

Zgalni koili vseh sistemov in velikosti, ter raznovrstne druge kotle za pralnice, kuhanje krme t. d. bakrene in telesne. — „Signal“ s parate proti vlagu, kateri signalizirajo s sirelom. — Zajamčeno prvovrstno blago in pametne cene dobite vedno pri trdnji.

Kotlarnica dr. z o. z., Ljubljana

Kotlarska ulica št. 23 Telefon 31-92

Sprejemamo popravila. Zadržajte prospekt!

Pri Dobrnikovih imajo večna vrata, ki se ne dajo drugače odpreti, kot da se nekoliko s sekiro privzdignejo.

Nekega poznega večera je potrkalo na ta vrata in Dobrnik je velel svojemu sinu, naj gre odpreti.

»Kdo je?« je zaklical Janko.

»Jaz sem,« je bil odgovor.

Ko je spoznal glas, je zaklical v sobo: »Mlinarjev Tone je. Kje pa je sekira? Dajte sekuro sem!«

Ko so se vrata odprla, ni bilo Mlinarjevega Tona nikjer, le od daleč je bilo slišati, kako nekdo beži.

Ostanke za moške in ženske obleke

n. pr.: ostanke od moških stolov in hlačevine, za posamezne hlače, ostanke od ženskega volnenega blaga, žameta in barhenta, ostanke od letnega navadnega in boljšega blaga, kakor tudi razne blagove za posteljnino, odeje, deke, koce, zimске rjuhe, volnene jopice, moške srajce, moške in ženske dežnike ter blago za predpasnike itd., prodaja zaradi selitve v nov lokal po globoko znižanih cenah trdka

F. I. Goričar - Ljubljana

Šv. Petra cesta 29.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%,